

FLOTTANS MÄN

KAMRATSKAP

ÖRLOGSTRADITION

SJÖFÖRSVAR

Nr 3 2010

FLOTTANS MÄN

Tidskrift för Flottans Mäns Riksförbund

Nr 3 sept 2010

Årgång 76

ISSN 0015-4431

Förbundets Høge Beskyddare:
AMIRALEN H.M KONUNG CARL XVI GUSTAF
Rikshedersordförande:
ANDERS GRENSTAD
MARININSPEKTÖR

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE:

Olle Melin - epost:omelin@telia.com
Tel 0455-23964
Författarvägen 9, 371 63 LYCKEBY

GRAFISK FORMGIVNING:

Dag Åshage - epost:paul.assar@euromail.se
Tel 0455-48218
Fasanvägen 4, 370 30 RÖDEBY

TRYCKERI: Axel Abrahamsons Tryckeri, Karlskrona

ANNONSER:

Kontakta Birgitta Husfeldt-Ahlms
epost:gittan.ahlm@telia.com
Telnr: 070-3317502, 0175-30303

KANSLI:

Teatergatan 3, 111 48 Stockholm
Tel: 08-678 09 08
Öppet tisdagar 09-16
Internet: www.flottansman.se
Adress e-post: riksförbundet@flottansman.se

POSTGIRONUMMER:

Riksförbundet: 5 88 19-4
Stora Tratten 35 61 09-9

FLOTTANS MÄNS RIKSFÖRBUND

Ordf: Kommendör Johan Forslund
Tel: 08-571 448 510

V.ordf: Kommendörkapten Jan Wikberg
Tel: 063-12 95 62.

Sekr och informationsansvarig:

Elektroingenjör Bo Schagerberg Tel: 08-530 447 57.
bo.sch@bredband.net

Kanslichef: Örlogskapten Lennart Bresell

Tel kansliet: 08-678 09 08 Tel hem: 08-449 31 58
lennart.bresell@telia.com

STORA TRATTEN (Arrendator LoF Stockholm)

PL 326, 130 25 Ingmarsö Tel: 08-542 461 26
Telefontid juni-augusti 09-10, 17-18

Ur innehållet:

Riksårsmötet

4-7

Torbjörn Dalnäs artiklar:

8-17

Djibouti - strategiskt läge 8-10
Sjöpull i Adenviken 11-15
Monsunen - havets transportband 15-16
Peter Forsskål - Jemens Linné 16-17

Sveriges äldsta båtsällskap 18-19
Farväl till seglen 20-21
Engelsmän hedrade på Hanö 22-23

HMS Carlskronas första del avslutad 24-25

Marinmuseum vill rädda HMS Neptun 26
Lokalföreningarna 27-31
Marindagen i Karlskrona 32-33

Ubåtsfolk i Israel 34
Nordiskt kamaratföreningsmöte 38-39
Nytt fartyg till Kustbevakningen 40-41
Proviantboden i Karlskrona 42-43

Omslagsbild:

Flottiljamiralen Jan Thörnqvist lämnar över ansvaret som Force Commander i EU Navfor till den franske konteramiralen Philippe Coindreau, under överlämningsceremonin den 14 augusti ombord på HMS Carlskronas helikopterdäck i Djibouti hamn.

Foto: Emil Persson, Försvarsmakten

Nummer 4 2010 utkommer i dec. Manusstopp den 15 nov

Vi har alla ett ansvar för kamratföreningens fortlevnad

Sommaren 2010 är så här långt den varmaste sedan statistik började föras och vi kan njuta av ett strålande väder, när vi är mitt uppe i vårt jubileumsår. Den sommar då Kronprinsessan Viktoria ingick äktenskap och Flottans Män hisgade stor flaggning på af Chapman och skickade gratulationstelegram. Vi deltog i firandet om än i mycket liten skala! I andra sammanhang kan vi göra oss mycket mera synliga.

Under de 75 år, som Flottans Män har existerat, har kamratföreningen varit samlande för alla, som tjänstgör eller har tjänstgjort i Flottan och vår tidskrift har alltid haft, och har alltjämt, en stor betydelse som informationskanal och förströelse för medlemmarna, och som ett forum för att torgföra Flottans Mäns uppfattning i viktiga frågor. Vi hyllar och lever upp till våra honnörssord Kamratskap, Örlogstradition och Sjöförsvar centralt, regionalt och framför allt i lokalföreningarna. Så har det varit i 75 år och så skall det vara även fortsättningsvis. Det är för oss alla en självklarhet! Samhället och Försvarsmakten förändras och vi måste anpassa oss till de förändringarna, om än med varsamhet. Flottans Män skall bestå och har en lika viktig roll idag och i framtiden som under de gångna 75 åren!

Vår verksamhet bygger i mycket hög grad på frivilligt och oavlönat arbete, men trots det kostar ett verksamhetsår en hel del pengar. Även om vi de senaste åren har tvingats budgetera ett underskott, har Flottans Mäns en god ekonomi, men den kommer att avsevärt försämras, om vi inte vidtar åtgärder. Under förra året har det till vår glädje tillkommit ett stort antal nya medlemmar och nio föreningar redovisar medlemsökning, men trots detta är vi totalt sett färre medlemmar i kamratföreningen än året innan.

Under Riksrådsmötet och lokalföreningskonferensen i början på juni, då vi formellt firade vårt 75-årsjubileum, diskuterades Flottans Mäns ekonomi och rekryteringsfrågor och vi kunde konstatera att båda områdena är kritiska för vår fortsatta tillvaro.

Flottans numerär är numera en bråkdel av, vad den en gång var och värnplikens tillämpning är lagd på is, vilket innebär, att basen för vår rekrytering krymper dramatiskt och vår redan nu mycket snäva ekonomi blir allt snävare. Det här är frågor, som berör alla lokalföreningar och alla medlemmar och vi måste gemensamt ta kraft-

tag för att finna svar på frågorna, hur vi ökar rekryteringen och på vilket sätt vår ekonomi kan stärkas.

Rekryteringsfrågan är av existentiell karaktär. Vi har en hög medelålder och det är viktigt, att yngre medlemmar kommer till, så att de kan föra våra traditioner vidare.

Medlemsavgiften, som betalas till riksförbundet, går till tidskriften, centralt arrangerade evenemang och stöd till olika projekt. En fortsatt underfinansiering av den centrala verksamheten och vår tidskrift kommer på sikt att tömma kassakistan helt och vi måste därför reagera tidigt.

Naturligtvis kan man välja bort kostsamma aktiviteter för att prioritera andra och därigenom rädda ekonomin. För Flottans Män skulle i ett sådant läge valet stå mellan tidskriften och riksförbundet. Enligt min uppfattning är det inget realistiskt alternativ. Tidskriften är för många medlemmar i kamratföreningen den viktigaste, och ibland den enda, kontakten med Flottans Män och riksförbundet utgör kittet, som håller ihop och stöder regionerna och lokalföreningarna.

Vi ska därför inte välja bort någonting, utan istället hitta utvägar, som stärker ekonomin och som ger oss en fortsatt stabil plattform för framtiden. Flottans Män skall även de kommande 75 åren vara en samlande kraft för varande och före detta flottister. Även om vi har lämnat den aktiva tjänsten bakom oss, är vi fortfarande i själ och hjärta sjömän!

Vi har alla ett ansvar för kamratföreningens fortlevnad och måste därför bidra efter bästa förmåga. Ekonomin är alltjämt god och vi är nästan lika många medlemmar, som vi någonsin varit, men det här är lägen, som snabbt försämras, om vi inte lägger manken till. Låt oss därför kröna vårt jubileumsår med goda idéer och kraftfulla insatser för att skapa bästa förutsättningar för en fortsatt god tillvaro i kamratföreningen Flottans Män.

Johan Brömlund

Riksårsmöte och 75-årsjubileum

Ta sjövägen till Riga, stod det i en annons i nr ett av tidningen för 2010. Och det var precis vad Flottans Män gjorde i månadsskiftet maj-juni för att celebrera Flottans Män 75 år och samtidigt genomföra riksårsmöte för 2010.

På eftermiddagen söndagen den 30 maj embarkerade cirka 300 delegater m/s *Romantica* i Stockholms frihamn. Innan avgång genomfördes först styrelsesammanträde och därefter lokalföreningskonferens. Väl till sjöss blev det förbrödringsmåltid i form av buffé med massor av god mat och en mycket trevlig samvaro. Efter maten underhöll Flottans speciella dansorkester, Angasabaletten och för hugade spekulanter kunde besök göras såväl på bryggan som i maskincentralen.

Måndagen den 31 maj nåddes Riga och dagen inleddes med Riksårsmötet med redogörelse för året som varit, planerna för framtiden och val av styrelse, suppleanter, revisorer och valnämnd. Valda funktionärer framgår på annan plats i tidningen.

Riksårsmötet avslutades traditionsenligt med utdelning av utmärkelsetecken till förtjänta medlemmar. Vilka dessa var framgår nedan.

Därefter var det dags att ta Riga i besittning. I ett antal bussar med svensktalande guider genomfördes en rundtur i den gamla Hansastaden. Själv hade jag förmånen att få guiden Vera, som på ett strålande sätt tog oss genom den historiska staden. Bussrundturen avslutades vid frihetsmonumentet, där förbundsordföranden högtidstalade och en krans lades ned. Förbundsordföranden påminde om Rigas historia och staden var en gång Sveriges största men även om frihetsperioderna efter första världskriget och nu senast efter Sovjetunionens fall. Den sistnämnda perioden hoppas alla ska vara för evig tid.

Lokalföreningskonferens

Stockholmsföreningens ordförande Örjan Sterner välkomsthälsar vid förbrödringsmåltiden

Besök i Romanticas maskinrum

Arne Askeroth och Per Nordgren från FM Karlskrona under förbrödringsmiddagen

*Arbetsgruppen från Stockholmsföreningen och Riksförbundet
Från vänster: Bo Holtman, Ingvar Svensson, Örjan Sterner, Lennart Bresell, Bo Blyvall och Lars Biärsjö. En ledamot, Leif Ljunglund, saknas på bilden*

*Hedersordförande Gunnar Bengtsson
med maka Herty*

Ytterligare promenader i staden gjordes, innan det var dags för losskastning och återfärd till Sverige.

På kvällen genomfördes jubileumsbanketten med tal, dans och trevlig samvaro. Här framfördes också ett tack till besättningen för väl genomfört arrangemang. Det kan nämnas, att Flottans Mäns flagga vajade från ett av fartygets sejnfall under hela resan.

Slutligen, ett stort tack till Stockholmsföreningen och Riksförbundet för ett mycket lyckat jubileumsarrangemang och ett väl genomfört riksårsmöte.

Olle Melin

PS. Ett särskilt tack till alla, som deltog i hyllningen av min hustru Ulla, som passade på att fylla år just jubileumsdagen. Red

Foto: Olle Melin

*Bron i Riga där brudpar låser sin kärlek och
slänger nyckeln i vattnet*

Inseglingen till Riga

*En av guiderna, Vera, guidade oss på
ett förnämligt sätt i Riga*

RIGA

Riksårsmöte

Förbundsordföranden välkomsthälsar vid jubileumsbanketten

Från jubileumsbanketten

Klart för kransnedläggning. Foto Leif Ljunglund

Förbundsordförande Johan Forslund talar inför kransnedläggningen

Kransnedläggning

Medlemmar som tilldelats hedersutmärkelser 2010

Lokal-förening	Tilldelad utmärkelse Namn
Stockholm	Hedersankare nr 86
Göteborg	Ankarmedalj i guld nr 108
Göteborg	Ankarmedalj i guld nr 109
Haninge	Ankarmedalj i guld nr 110
Ängelholm	Ankarmedalj i guld nr 111
Göteborg	Ankarmedalj i silver i rosett nr 107
Ängelholm	Ankarmedalj i silver nr 134
Västervik	Ankarmedalj i silver nr 135
Västervik	Ankarmedalj i silver nr 136
Norrköping	Ankarmedalj i silver nr 137
Trelleborg	Ankarmedalj i silver nr 138
Kalmarisund	Ankarmedalj i silver nr 139
Karlstad-Värmland	Ankarmedalj i silver nr 140

Nils Dahlborg
Lars-Erik Wennersten
Alf Martinsson
Christer Widgren
Gunnar Gunnarson
Anita Persson
Carin Romare
Christer Warfvinge
Åke Skiöld
Jan Knutsson
Kjell Göransson
Bengt Hammarlund
Göte Rahm

Jag har tidigare talat om Torbjörn Dalnäs och hans tidning Utkik, som tyvärr numera är nedlagd. Vi kan dock även i fortsättningen ta del av Torbjörns eminenta artiklar i Sjöfartsverkets tidning *Sjörapporten*.

Torbjörn fick möjligheten att kring midsommar följa med HMS *Carlskrona* under cirka 10 dagar. Vistelsen innebar ett antal artiklar, som Torbjörn haft vänligheten att ställa till vår tidnings förfogande. Ni kommer att finna några av dessa i detta nummer av Flottans Män.

Till Dig Torbjörn vill jag rikta ett stort tack för Dina utomordentliga alster

Red.

Djibouti – strategiskt läge

Efter tio dagars patrullering ute i Adenviken passerar HMS *Carlskrona* Hägerplatån och Svarta udden och glider in i den djupa Tadjouraviken. På ömse sidor breder landet Djibouti – stort som Västra Götalands län – ut sig över

23.000 km² av kuperad och seismiskt orolig öken och halvöken. Det rör sig med andra ord inte om något paradisiskt Fiddler's Green med lockande gröna ängder.

Ändå har området haft och har fortfarande stor dragningskraft. Här möttes karavanvägar och havets

transportleder. Djibouti ligger strategiskt väl till, just där Röda havet och Adenviken möts i sundet Bab al-Mandeb, "Tårarnas port". Röda havet tros ha fått sitt namn till följd av de cyanobakterier, som tidvis vållar en rödaktig algblooming i vattnet. De antika grekernas namn på det uppe mot 200 landmil långa innanhavet var *Erythra thalassa*, "Purpurhavet". Denna tidiga anspelning på algbloomingen lever kvar i nationsnamnet Eritrea.

Så småningom kom namnet Purpurhavet att syfta på hela nordvästra Indiska oceanen, inbegripet Adenviken. I början av vår tideräkning skrev en okänd författare den detaljerade seglingsbeskrivningen *Periplos Erythra thalassa*, "Rundresa kring Purpurhavet", som skildrar den tidens handelsvägar till Indien.

1862 slog sig fransmännen ned i Obock vid Tadjouravikens nordliga inlopp. Britterna hade då definitivt kastat ut dem från närbelägna Perim Island (arabiska Barm, även kallad Mayykn efter öns lilla samhälle); en ö som Frankrike hade ockuperat av och till sedan 1738.

Efter invigningen av Suezkanalen 1869 ökade farledens strategiska betydelse dramatiskt. Till det bidrog den transoceana sjöfartens snabba övergång från segel till ånga. Kolbunkerstationer inrättades längs farlederna till Främre och Bortre Indiens hägrande marknader. Frans-

männen ville inte vara beroende av britten på Perim Island eller i Aden utan öppnade eget i Obock.

1888 inledde fransmännen processen att flytta den spirande kolonins administration till en mindre väderutsatt naturhamn vid platån Gabod en bit in längs Tadjouravikens sydsida. Namnet lär betyda just platå på det språk, som talas av minoritetsfolket *afar* (vars namn *kan* ha med det gäckande landet Ofir, som levererade ädla skatter till kung Salomo, att göra). Arabiska sjömän förvanskade det till Ras Gabouti, "Palmfibermattans udde" och fransmännen till Djibouti. (Arabiska och franska är landets officiella språk, inte kärnbefolkningens somaliska och afariska.)

En annan uttydning av huvudstadens och landets namn är "Tehutis land", efter den fornegyptiske månguden Thoth. Ytterligare en är hämtad från en somalisk legend om ett fabeldjur, som slukade både folk och få.

Även andra lockades av det strategiska läget. Natten till den 17 januari 1889 gled Österreichischer Lloyd's s/s *Amphitrite* i skydd av mörkret in till Tadjouravikens norra strand. Ombord fanns omkring 200 ryska nybyggare under ledning av kosackhövdingen Nikolaj Achimov. Efter en vecka installerade de sig i ett övergivet fort på karavanstationen Sagallo, där den ryska kolonin Nya Moskva utropades. Då hade Achimovs kosacker redan hunnit göra sig omöjliga i alla läger med stråtröveri, kidnappning och våldtäkt på meritlistan.

Frankrike markerade snabbt revir, och för att inte stöta sig med en vänskaplig makt tog den ryska statsledningen sin hand från koloniprojektet. En månad efter ryssarnas ankomst genomförde Frankrike en uppvisning i kanonbåtsdiplomati, som fick den spirande ryska kolonin att stryka flagg. Slokörade ryssar fördes tillbaka till Suez för en snöplig återfärd till Odessa med ryska korvetten *Zabiaka*.

Sagallo hade figurerat fyra år tidigare, då ett franskt sändebud oväntat

nog välkomnades till platsen av svenska missionärer. Sannolikt tillhörde de Evangeliska Fosterlandsstiftelsens mångåriga men olycksförföljda Eritreamission under första decenniet efter Suezkanalens invigning med det för ändamålet byggda missionsfartyget *Ansgarius* som flytande bas.

Snart fastställdes gränserna för kolonin Franska Somaliland (i bokstavlig översättning Franska Somalikusten). 1946 fick området status av översjöiskt franskt territorium med franskt medborgarskap och representation i Nationalförsamlingen i Paris för invånarna. Tolv år senare hölls en folkomröstning inför grannarna Brittiska och Italienska Somalilands aviserade självständighet 1960. Alternativet fortsatt anslutning till Frankrike segrade, tack vare massivt stöd från européer och afarer, men trots att den somaliska majoritetsbefolkningen *issa* nära nog mangrant röstade för anslutning till ett enat Somalia. Under de sista tio åren av franskt styre kallades området Franska Afar- och Issaterritoriet. Den 27 juni 1977 föddes den självständiga republiken Djibouti.

En av kolonins mera notoriska invånare var monsieur Abd al-Hai, som egentligen hette Henry de Monfreid. 1913 lämnade han Marseille för att slå sig ned i Obock, där han lät bygga den snabbseglande dhowen *Altair*. Med frejdigt mod ägnade sig Monfreid åt bland annat dynamitfiske samt smuggling av vapen och haschisch. Till det minst kontroversiella i hans mångsyssleri hörde pärlfiske. Han var dubbelspion under första världskriget och hölls internerad av regionens briter under det andra. Då var han redan känd som författare hemma i Frankrike, med egna bravader till sjöss som ledtema i dussintals äventyrsböcker.

Äventyraren Monfreid hamnade i två Tintin-album; *Faraos cigarrer* (1933) och *Koks i lasten* (1958). Det senare handlar om slavhandel under täckmanteln färjning av afrikanska pilgrimer till Jeddah – en hantering som han själv blånekade till att ha befattat sig med. Då han på ålderns

höst fick det knapert hemma i Frankrike började han sälja ut sin samling av Gauguin-verk. Först sedan den gamle sjöbusen seglat in i den sista hamnen 1974, 95 år fyllda, uppdagades det att verken var förfälskningar...

HMS *Carlskrona* löper in i hamn just inför Djiboutis nationaldag 2010 och välkomnas av hoppande delfiner framför stäven. Efter några timmar vid bunkerpiren, flitigt uppvaktade av den för Adenviken och Röda havet unika vitögda måsen, förtöjer vi vid Pir 1 i den äldre och mer centralt belägna av huvudstadens containerhamnar. Akter om oss ligger rostholken *King Success*. På vår del av kajen trängs ungefär 20 ton förnödenheter; grovt räknat en tredjedel vardera av proviant, ammunition samt reservdelar och förbrukningsvaror av olika slag.

Inne i staden förbereds firandet av nationaldagen. Ombord utgår påbud om landpermission, som på själva nationaldagen och dagen innan begränsas till busstransport mellan fartyget och västerlänningarnas skyddade vattenhål och fristad, lyxhotellet Kempinski.

Tillsammans med den svenska styrkans somaliske tolk tar jag tillfället i akt att bekanta mig lite med staden Djibouti under ankomstdygnet tidiga afton. Busschauffören som kör en del av *Carlskronas* sjömän till Kempinski, släpper av oss vid Place du 27 juni 1977 i stadens centrum. Vi flanerar längs Rue d'Ethiopies slitna miljöer.

Stadens centrum.

Från en minaret i grannskapet ropar muezzinens suggestiva stämma ut kvällens bönestund, i konkurrens med porlande barnskratt från ett närbeläget tivoli.

Tolken stannar till vid Rue Soleil-let för att köpa kläder till sina barn hemma i Sverige. De män, vi råkar på, är nyfiket vänliga, vill skaka hand och utväxla några ord på sin bristfälliga engelska. Försäljarna kan vara både påflugna och efterhängsna, i desperat behov av att få ihop till familjens dagliga bröd. Snett över gatan lockar Restaurant Blue Nile och takterrassen La Fontaine för dem, som har råd.

Påtagligt vackra kvinnor passerar, iförda färggranna klädedräkter. Många, men långt ifrån alla, har håret täckt med huvudduk. Däremot syns ingen enda kvinna med *niqab*, heltäckande dräkt med en springa öppen för ögonen.

Enstaka legosoldater av okänd nationalitet vandrar obekymrat omkring i permissionskläder och den för Främlingslegionen karaktäristiska vita cylindermössan med skärm. En fransk kvinna går på shoppingrond med guppande bröst i djup urringning. Jag ser inte skymten av några sura miner från den muslimska lokalbefolkningens sida. Men kanske bedrar det fridfulla skenet. Periodvis har det rapporterats om nationalistiska känslosvall, som riktat sig mot den utländska närvaron i landet.

Den militära närvaron är påtaglig. Här finns Frankrikes största militärbas i Afrika. Även amerikanerna har en betydande bas här. De sjöburna EU Navfor-styrkorna har basfunktioner i staden, så även japanska Ma-

ritima Självförsvarsstyrkan. Närvaron kan vara en trygghetsgaranti för Djibouti, som periodvis har varit på kant med sin eritreanske granne i nordväst. Eritrea har anklagats för att försöka destabilisera både det på ytan lugna Djibouti och Afrikas horn i övrigt. I sin sydöstra del har landet en betydande *afar*-befolkning, vars etniska fränder i Djibouti gjorde uppror mot den djiboutiska staten under större delen av 1990-talet. Men lagom till nationaldagen 2010 rapporterades det om en eritreansk-djiboutisk gränsöverenskommelse, som förhandlats fram med Qatar som medlare.

Helt nära staden Djibouti går gränsen till Somaliland, som i stora drag motsvarar den tidigare kolonin Brittiska Somaliland och är det i övrigt kaotiska Somalias lugna och fungerande nordvästra hörn. Somalilands självutropade suveränitet har emellertid inte erkänts av något annat land.

Till följd av sin långdragna konflikt med Eritrea är den kustlösa grannen Etiopien helt beroende av Djiboutis hamn som förbindelselänk med yttervärlden. Ländernas huvudstäder Addis Abeba och Djibouti förbinds sedan 1917 av en 78 landmil lång järnväg.

Enligt storvulna planer skall leden få en förlängning över Bab al-Mandeb-sundet i form av den 28,5 km långa *Bridge of the Horns*. Den avses bli uppförd mellan Djibouti och Jemen via Perim Island. Om allt klaffar skall bron stå färdig till 2020.

Det kan på goda grunder antas, att det var just här, som mänsklighetens första migranter vände Afrika ryggen och tog sig vidare ut i världen

för ungefär 60.000 år sedan. Enligt Etiopiens kristna tradition tog sig landets första semitiska invandrare i den motsatta riktningen på patriarken Jakobs tid, något tusental år före vår tideräkning.

Allestädes närvarande på båda sidor sundet är den narkotiska drogen *qat*. Qatbruket känns igen på att missbrukarens ena kind putar ut samt på hans missfärgade tänder. Han tuggar på färsk knippen av en benvedsväxt, som bär det vetenskapliga namnet *Catha edulis* (Forssk.).

När det blir dags att återvända till fartyget, väljer vi bort en intensivt tuggande taxichaufför med putande kind. Tolken förklarar situationen för honom, vi väljer i stället. Skratande medger den nye chauffören, att han själv tuggat qat tidigare på dagen:

– Om man förbjöd oss att tugga qat skulle det bara leda till våldsam upplöpp!

Ändå är bruk av rusmedlet qat rimligen, i likhet med alkohol, *haram* (förbjudet för muslimer).

Efter en del felnavigering hittar vår chaufför till sist fram till den gamla containerhamnens *gate*. Lärdomen är, att man bör följa rådet att undvika Djiboutis qat-drogade taxichaufförer.

På HMS *Carlskrona* lämnas ingenting åt slumpen. Personal på landpermission kan snabbt kallas ombord igen med en omisskännlig morsesignal över fartygets mistlur. Så behöver ej ske denna gång.

Torbjörn Dalnäs

Foto: Torbjörn Dalnäs

Vy över staden Djibouti.

Till Djiboutis invånare hör den vitögda måsen, som endast finns runt Adenviken och Röda havet. Arten klassas som nära hotad. Det märks inte vid huvudstadens bunkerhaj.

Sjöpull i Adenviken

För ett ögonblick tror jag mig ha hamnat alldeles fel. Damen som släpper in mig på Västerås Flygplats säger:

– Du tror väl inte att du skall iväg med något flyg nu!?

– Jo, med ett specialflyg chartrat av Marinen, hoppas jag...

Klockan närmar sig 0900 och jag är alldeles ensam i den lilla avgångshallen. Tavlan visar att nästa ordinarie avgång går till London Stanford kl 1435. Inget om den Boeing 737, som just taxat in på banan utanför fönstret. Tvivlet smyger sig återigen på.

Men plötsligt väller de in, unga män och kvinnor med enorma gröna bagageväskor, som lär gå under namnet Bärsäck 2000. Prick 1100 lyfter planet med oss 67 passagerare. Alla har vi samma destination: Salalah i västra Oman, f.v.b. HMS *Carlskrona*, som ligger i stadens hamn.

Några timmar senare syns i tur och ordning Donaudeltat, Svarta havet, Bosporen och Medelhavet genom mitt fönster. Efter mellanland-

ning i cypriotiska Larnaka siktas Syriens, Jordaniens och Saudiarabiens ökenvidder långt där nere. Mörkret faller på. Två timmar före ankomst Salalah glimrar ljusen från den saudiska huvudstaden Riyadh.

På Salalahs flygplats stundar pass- och tullkontroll samt väntan på buss. Framtill på förarrutan har vår storskäggige och traditionellt klädde chaufför den muslimska trosbekännelsen i sirlig arabisk skrift: "Det finns bara en Gud och Muhammed är hans profet."

Väl framme vid hamnens *gate* blir vi stående en evighet, innan våra pass har granskats och befunnits vara i ordning. Två magra hundar springer ut och in i hamnområdet, helt obekymrade om sjöfartsskyddets ISPS (*International Ship and Port Facility Security Code*).

När vi äntligen når fram till HMS *Carlskronas* kajplats, är det mitt i natten. På kajen väntar fartygets rutinmässiga bagagekontroll. Inga rusmedel eller andra förbjudna artiklar påträffas. Jag tilldelas en koj, här kallad *binge* och inget annat, i en tvåmanshytt. Min hyttkompis visar sig

vara fartygets bagare, ölänningen Robert.

Den Mærsk-dominerade hamnen, som förr kallades Mina Raysut, samt en angränsande kulle med några palmer på toppen är allt jag ser av Salalah i dagsljus. Vid kaj märks norska *Maasen* av Bergen samt ett danskt fartyg med Lauritzens JL på skorstenen. Där ligger också den kinesiska fregatten 568 *Chaohu* som ett vittne om den internationella närvaron till skydd mot regionens pirater. Ännu ett vittne om piratdramatiken är biltransportfartyget *Asian Glory*. Hon har just släppts efter att ha legat kapad nästan ett halvår utanför Garacad, ett av piratnästena på den somaliska ostkusten.

Vid morgonens avgång är sjön halvgrov. Vind och dyning ökar i styrka. Jag sitter längst akterut på halvdäck och njuter av den svalkan- de monsun. Sjön är nu rejält grov, där *Carlskrona* slingrar sig fram genom Arabiska sjön. Det uppvirvlade kölvattnet har en turkosaktig färgnyans, medan den övriga sjön är mörkt blå. Sikten är disig. Inga flytetyg bryter synranden. Först fram på

Radiohyttens Therese, kändis på Sjöfartsverkets VTS i Södertälje.

Allt på ett bräde: Staffan Lundin och styrkans juridiske rådgivare Jens Lindborg.

kvällen siktas dagens första fartyg över babords lårning.

Totalt finns omkring 165 personer ombord, däribland ett tjugotal kvinnor eller ungefär 15 procent. Det kvinnliga inslaget är *all time high*, får jag veta. Tjejerna verkar inom alla avdelningar utom maskin och bordningsstyrkan EMF (*embarked military force*); både på ledande poster och som vanliga sjömän.

Ombord finns inga speciella tjejutrymmen. Alla är jämlika, oavsett kön. Det gäller även hytter och duschrum, vilket förutsätter ömsesidig respekt och kanske en gnutta

självdisciplin. En tremanshytt alldeles intill min bebos av två tjejer och en kille.

I duschrummet träffar jag en tidig morgon Therese, som just har törnat in från vakten i fartygets strängt sekretessomgärdade radiohytt. Innan vi skiljs åt blir det lite kollegialt snack "oss gnistar emellan", iförda morgonrock respektive duschhandduk. Kollegor är vi även på landbacken. Therese jobbar normalt på Sjöfartsverkets VTS (*vessel traffic service*) i Södertälje.

Det finns ett undantag från jämlikheten. Den sjöburna EU Navforstyrkans och Atalanta-operationens

FHQ (*Force Headquarters*) under flottiljamaral Jan Thörnqvist finns ombord på HMS *Carlskrona*. Tjänstgörande kvinnor från andra EU-nationers flottstyrkor behöver inte dela hytt med främmande män.

Livet ute i sjön präglas av rutiner. Frukost 0700, städning 0800, möten, lektioner, materieltester samt övning, övning och åter övning för att inte lämna något åt slumpen. Sjövakterna sammanfaller med handelsflottans; 04-08, 08-12, 12-16 och så vidare. Här omfattar de även maskin. Ett särdrag är att vakterna "färgläggs" – blåa, vita och röda vakten.

Lunch serveras 1115-1230, middag 1900-2030. Måltiderna intas av hög som låg i mäss 4, förutom att FHQ-representanterna normalt äter i mäss 2 på andra sidan om den enorma byssan. De har också sin MOC, *Maritime Operation Centre*, utöver HMS *Carlskronas* egen stridsledningscentral.

Ordet mäss har uppenbarligen en vidare betydelse än den som måltidslokal. Mäss 1 är en mysig sällskapslokal i anslutning till officerarnas traditionella gunrum på styrbordssidan. Skotten pryds av en mängd små vapensköldar från anlöpta hamnar och besöksutbyten med utländska örlogsfartyg. Här finns soff- och fåtöljgrupper, ett piano, en bokhylla och ventiler utåt sjön och akterdäck.

Passa er pirater, när Tina är på hugget!

Mellan varven brukar jag parkera här med min laptop. Här brukar jag också fika med maskingubbarna, som utstrålar samma trygga yrkesstolthet som sina kollegor i handelsflottan. De har BKPL, "björnkoll på läget" (en av mina många nyinlärda förkortningar).

Nere i deras revir finns fyra parvis kopplade Nohab Polar. Fartygets hjärta vårdas av sju officerare och 13 sjömän. Chieften Tommy Andersson har seglat i Marinen i 39 år, varav 16 på *Carlskrona*! Förutom att garantera omkring 20 knops fart ser han och hans manningar till, att omkring 40 kubikmeter livgivande färskvatten produceras varje sjödygn genom en metod med extremt högt tryck som kallas omvänd osmos.

Ibland tittar delar av bordningsstyrkan in i mäss 1. Den består av kraftiga, vältränade killar som jag inte skulle vilja gå i dispyt med i onödan. En dag sätter sig en av dem, göteborgaren Olof, vid pianot och spelar *Visa från Utanmyra* i Jan Johanssons finstämda tolkning. Någon dag senare håller fartygets arabiske tolk, populärt kallad Abbe, kurs i arabiska med några andra av dem. Så bra! Vidgade vyer gynnar uppdraget och initiativet kunde gott utvidgas till övriga intresserade ombord i form av föreläsningar och diskussionsgrupper om exempelvis regionens konflikthärddar, somalisk kultur och historia samt Islam.

En mystisk låda i mäss 1 väcker min

Chieften Tommy Andersson i sitt revir.

Flitiga motionärer – här med kettlebell.

nyfikenhet. Den visar sig vara en *humidor*, förvaringsplats för cigarrer i rätt temperatur och fuktighet. Humidoren är gjord av spansk ceder, som namnet till trots tillhör den ädla mahognyfamiljen. Jag tror mig ana stolta sjöofficerstraditioner från förr. Här har nog även sabeln plockats fram vid festliga tillfällen för sabrerier av champagneflaskhalsar...

Numera får fartygets rökande minoritet blossa på bestämda platser ute på däck, när det inte pågår någon övning, som tillfälligt sätter stopp för det.

Gunrummet har fått sitt namn för att de engelska örlogsfartygens *gunroom* ursprungligen var artilleribefällets mäss. *Carlskronas* gunrum tycks numera mest användas som officerarnas film- och TV-hörna. Jag har med mig en viss dansk sjömansfilm som present. Det visar sig att den redan finns ombord, i tryggt förvar hos fartygschefen Håkan Nilsson. Gissa vilken film, som körs i gunrummet första kvällen...

Försvarsmakten har inte kostat på *Carlskronas* besättning någon satellitanslutning till SVT World. I stället laddar radiohyttens folk varje dag ned gårdagens Rapport, som rullar på om och om igen, så att alla hugade kan ta del av programmet.

Den främsta dagliga nyhetskällan ombord visar sig vara en kär bekantning: *SAX-preset*, som ingår i vår

bukett av tjänster på Sjömansservice. Redan på småtimmarna ser radiofolket till att kopior av bulletinen placeras, där läsarna finns. Marinen har ett löpande abonnemang och de som varit med på långresor och andra utlandsexpeditioner har inte ord för hur mycket *SAX-preset* betytt för dem. De passar också på att ställa frågor om den snart sekelgamla tjänsten, som föddes redan under första världskriget. Exempelvis får de veta att namnets *SAX* ursprungligen var en morsesignal med betydelsen "till alla svenska fartyg".

Carlskrona abonnerar även på *Svenska Dagbladet* och *Blekinge Läns Tidning*, men de finns på ett nät, som inte är tillgängligt för alla. Däremot har besättningen tillgång till ett Internetrum med ständig uppkoppling, så att alla kan läsa och sända e-post samt surfa efter valfria nyhetskällor. Där finns också telefoner för fria samtal hem.

Många motionerar och tränar på frivakten, både ute på däck och i motionsutrymmet, som har roddmaskin, motionscyklar och annan träningsutrustning.

Längst förut på mindäck finns fartygets bibliotek. Fartygsprästen Ulf Franzén brukar hålla ordning på det, men han är hemma i Sverige på tolv dagars hempermission under vår sjöpull.

Sjöpull är ett av nytillskotten i min

Vaktens maskinist P.A. Sjöberg med sergeant Johan Westerlund och korpral Olle Nilsson i MC (Maskincentralen).

maritima ordlista. Jag gissar att termen har med både patrullering och engelska *pull* i betydelsen "roddtur" att göra.

Vi patrullerar i den internationellt rekommenderade transitkorridoren IRTC. På varje position täcker *Carlskrona* tre av de rutor på 20 x 20 nautiska mil, som den är uppdelad i. Ständig utkik hålls på båda bryggvingarna samt längst akterut på halvdäck, frälsarkransposten.

Över bryggvingarna hänger suntält av kamouflagemodell. Bryggfolket kallar dem kamo-nät. Utkikarna är i dubbel mening på sin vakt, med

automatkarbiner av typen AK5D och bryggvingarnas fasta kulsprutor ständigt inom räckhåll.

Där träffar jag signalmatros Tina, som även agerar båtchef för fartygets räddningsbåt eller FRB (*fast rescue boat*). Under hennes pass på styrbords bryggvinge måste jag plötsligt sätta på hörselskydd och förhala några meter akteröver. Hon skall provskjuta bryggans tunga kulsprutor. Inget lämnas åt slumpen inför det skarpa läge som *kan* uppstå när som helst.

Midsommarafton nalkas. Efter som vi ankommer Djibouti den da-

gen, firas midsommar redan på tisdagen, första dagen efter sommar-solståndet. Till lunch bakar byssans trollkonstnärer ut sill, räkor, lax, rökt makrill, ostar, korv, köttbullar och andra läckerheter. Även det utländska FHQ-gänget låter sig väl smaka av midsommarbordets håvor.

– Skönt att fira midsommar utan både mygg och baksmälla, undslipper sig en sjöman lite filosofiskt.

Lagom till lunchen bjuder sydvästmonsunen åter upp till dans. Sjöhävningen gör, att vi rör oss över mässdurken, som om vi fått åtskilliga snapsar innanför västen. Det har vi inte, men radiohyttens John Forsell leder ändå allsång med snapsvisor.

Samma dag driver norska Od-fjells Singaporeflaggade m/t *Bow Star* med maskinhaveri mitt i högriskområdet. *Carlskrona* cirklar i närheten, *dead slow ahead*. Det ger samtidigt besättningen möjlighet att ha grillafton på fördäck med hjälp av skrovmekaniker Andreas' båda egenhändigt tillverkade grillar. Det artar sig till en förtrollad afton i den ljumma monsunvinden. I väst skiner Venus alias Afrodite, som föddes ur havets skum. På stjärnhimlen i syd vittnar Södra korset om, att ekvatorn inte är långt borta. I fjärran passerar ännu en konvoj.

Byssan bemannas av chefen Ola Fridell och ytterligare elva killar och tjejer. De betjänar sina skeppskamrater med varm mat till varje vaktskifte och är därför i elden dygnet runt med eget trevaktssystem. Min hyttkompis, bagaren Robert, jobbar ungefär midnatt till 0600. Varje natt bakar han sju till åtta limpor vardera av

Byssans Sandra bakar ut grillbiff under en förtrollad midsommarkväll i Adenviken.

Vårt dagliga bröd, tack vare min hyttkompis Robert.

Langen går: Proviantering i Djibouti.

ett haldussin olika brödsorter och därtill rundstycken och knäckebröd. Roberts bröd har också en operativ betydelse. När en misstänkt båt skall inspekteras, kan bordningsstyrkan ha med sig bröd och dricksvatten att bjuda på för att skapa ett mera avspänt samtalsklimat.

Det respektingivande, 330 meter långa hangarfartyget *USS Harry S. Truman* passerar på resa ostvart. Ljusen från startande och landande stridsflyg syns i kvällsmörkret. *HST*, som "hon" kallas, har nog andra ärenden än piratjakt.

En dag ser jag en stor fågel, som snabbt flyger in över fördäck och försvinner för om den stora Boforskanonen och ut igen över havet. Jag vill gärna tro att det var en fregattfågel, *man o'war bird*, som har ett utpräglat piratbeteende mot andra fågelarter. Det var i så fall den enda pirat, jag siktade i Adenviken.

HMS *Carlskronas* är ett imponerande väl fungerande flytande kollektivt samhälle, där livet går vidare med gott humör. En praktdemonstration är hanteringen av 20 ton förnödenheter i Djibouti. Alla deltar i langen går-kedjor, som sträcker sig längs lejddare och däck över hela fartyget.

Att GMT är Z som i Zulu vet varje telegrafist, men inte nödvändigtvis att alla andra tidszoner bär bokstavs-beteckningar. Sverige har således Alfa-tid och Finland Bravo-tid, får jag sent omsider lära mig. Ombord brassar vi inte klockan till Djiboutis Charlie-tid utan behåller Omans Delta-tid, GMT plus fyra timmar...

Sista kvällen kl 1830 Delta-tid varskos det över högtalaren: – Nilsson bär hän till flaggen och Mineur till gösen!

När flaggorna hissas igen nästa morgon och *Carlskrona* glider ut på en ny sjöpull är 55 av oss redan en god bit på väg tillbaka mot Västerås Flygplats.

Fripassageraren från Sjömansservice har känt sig mycket välkommen ombord. Tack för gästfrihet, trevligt sällskap och god vakt!

Torbjörn Dalnäs

Foto: Torbjörn Dalnäs

Monsunen – havets transportband

"Vi mötte ett skepp i den svalkande monsun", skaldade Evert Taube. Men allt är relativt. Svalkande behöver inte nödvändigtvis syfta på sommarens sydvästmonsun. Framför allt inte runt Adenviken, vars egen version av sydvästmonsunen – *mawsim adani* – kan vara mycket het och allt annat än svalkande.

Lokalt brukar vinden friska i nat-tetid och kan då även föra med sig stoft och ökensand. Den går då under namnet *Kharif* (med en direkt motsvarighet i vintrarnas nordanvind *Belat*, som styrs av nordostmonsunen). Ibland kan den nå stormstyrka i byarna. Den kan också alstra tromber och skydrag. Fram på morgonen mojar *Kharif*, och på tidiga eftermiddagen kan vindriktningen skifta till nordväst.

Ur minnets ocean framträder Svenska Ostasiatiska Kompaniets m/s *Sabang* en sommar för några decennier sedan, då hon passerade just här. Det fanns ingen *air condition* ombord. Burken med salttabletter hörde till mässbordets obligatoriska inslag. När maskingubbarna mödosamt stapplade uppför lejddarna för att an-

das frisk luft, hade de blivit ett med sina drypande svetttragg.

Ännu längre tillbaka var sydvästmonsunvinden en förutsättning för handel och sjöfart. De arabiska och somaliska sjöfararnas handelsväg till Indien och längre ostvart anpassades till de vändande monsunvindarna. Deras skepp avseglade från hamnar vid Röda havet och Adenviken fullastade med gods, som förts dit via karavanvägarna. Inledningsvis seglade de så långt från land som möjligt, för att undvika de pirater, som redan då kunde lurpassa längs kusterna.

I sydarabiska hamnar tog de ombord färskvatten och proviant för den fortsatta seglatsen mot Indien. Med god vind i seglen tog de sig till Kulam Mali, dagens Kollam längst nere i syd på den indiska Malabarkusten.

Där kunde de bida de sin tid tills Bengaliska buktens cykloner stormat ut. När så skett rundade de Kap Comorin och seglade vidare till Kalah Bar i dagens Kedah på Malackahalvön. Normalt behövde de inte ta sig ända till Kina. Kinesiska varor fraktades till dem med djonker.

I *Koranens* sjätte sura görs en antydning, med hänvisning till Allahs allmakt, om de rättrognas vägledning med hjälp av himlakropparna:

Det är han som stjärnorna utstrött att i mörker på land och hav leda era stapplande steg.

Araberna förlitade sig på för sin tid avancerade navigationsmedel och sin kunskap om monsunvindarnas växlingar. Så är också själva ordet monsun arabiskt, i likhet med många andra av det internationella sjöspråkets termer. *Mawsim* betyder årstid. Vårt inlånade holländska *monsun* bildades efter de portugisiska sjöfararnas uttal – *Monção*.

Monsunerna är egentligen utdragna land- och sjöbriser i kolossalformat, med världens tak Himalaya som motor. Luftmassorna över den väldiga asiatiska kontinenten kyles av och värms upp säsongvis. Kring vårdagjämningen möter uppvärmd luft inifrån land den kallare och fuktigare havsluften över Indiska oceanen. Sydvästmonsunen *rih al-kaws* föds.

Kring höstdagjämningen inleds nästa omslag. Kallare landluft drar in över den nu uppvärmda havsluften. Mot mitten av oktober har sensommarens sydvästmonsun bedarrat helt. Årstidsvinden skiftar riktning. Nordostmonsunen *rih al-azyab* tar över.

För araberna var de vändande vindarna helt enkelt *mawasim al-asfar*, "seglationssäsonger". Nordostmonsunens motvind var inte att tänka på för avsegling. Men de, som ville vara före konkurrenterna, lossade förtöjningarna och satte segel redan under övergångsperioden från mitten av mars till maj – *awwal az-zaman*, "första tidpunkten".

De som å andra sida ville göra en så snabb rundresa som möjligt drog iväg med hjälp av de sista sydvästpustarna i september – *akhir az-zaman*, "sista tidpunkten" – och återvände med spirande nordostvindar redan i oktober.

Under sydvästmonsunen brukar Bab al-Mandeb-sundet och Djibouti ibland få en släng av Mellanösterns gissel, femtiodagarsvinden *Khamsin*. Den drar in från nordväst på tidig eftermiddag och mojar framåt midnatt.

Ett annat väderfenomen brukar uppstå runt Kap Guardafui, den yttersta spetsen på Afrikas horn, under sommarens sydvästmonsun. Monsunvinden kantrar över till nordväst, troligen till följd av kustens form.

Förtidens romare kallade udden Aromata promontorium, vilket anspelar på värdefulla handelsvaror som kryddor och rökelse.

Torbjörn Dalnäs

Foto: Torbjörn Dalnäs

Peter Forsskål – Jemens Linné

I ett vakttäkt framför fallreps-trappan på kajen i Djibouti finns en lista över sådant, som absolut inte får föras ombord på HMS *Carlskrona*. Dit hör uttryckligen "växter, jord eller sand".

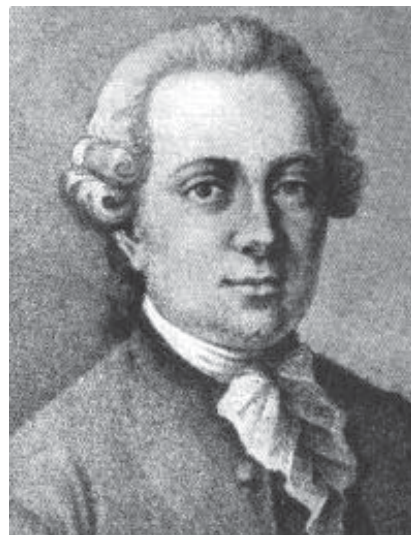
Så synd! Därmed skulle en fin gammal örlogstradition tvingas upphöra, befarar jag...

I lä bakom skyddande ryggvallar på Kungsholms fort hemma i Sverige finns en *jardin de retour*, "återvändandets trädgård". Där i inloppet till Karlskrona frodas en exotisk växtlighet, som Örlogsflottans långresefartyg fört hem från sina utlandsexpeditioner, alltsedan 1800-talets senare hälft. Dit hör den koreanska lönnen, den manchuiska solfjäders-dito, den kinesiska sekvojan, den japanska jättearalian, det ostasiatiska tempelträdet och det nordamerikanska tulpanträdet, som egentligen är en jättemagnolia.

Mina farhågor visar sig vara ogrundade. *Carlskronas* aktuella uppdrag kan visserligen inte jämföras med fartygets traditionella långresor under perioden 1982-2005. Men det försäkras, att hon ändå – under kontrollerade former – skulle kunna föra hem något nytillskott till "återvändandets trädgård".

Varför inte i så fall hedra 250-årsminnet av Linnélärjungen Peter Forsskåls heroiska arbete med att kartlägga växtligheten runt fartygets operationsområde? Det kunde ske genom att föra hem någon vädertålig regional växt, vars vetenskapliga namn avslöjar, att det är han som beskrivit den.

En av dem vore utesluten. Busken *Catha edulis* (Forssk.) från benvedsväxternas familj är identisk med den på båda sidor Adenviken flitigt tuggade drogen *qat*. Hur som helst skulle den knappast klara ens den förhållandevis milda och väl skydda-

de klimatmiljön på Kungsholmen. Men runt Röda havet och Adenviken finns många andra växter, som bär Peter Forsskåls auktorsnamn.

Till dem hör en art av det i Bibeln flitigt omnämnda balsamträdet, som var ett av Forsskåls mest åstundade studieobjekt: *Commiphora kataf* (Forssk.). Det upp till tio meter höga trädet kallas opopanax eller bisabolmyrra. Opopanaxträdet ingår i myrraväxternas familj, *Burseraceae*. (Dit hör även rökelseträdet *Boswellia*, som ger det aromatiska hartset olibanum och den rökelse som kallas vi-rak eller *frankincense*.)

Andra exempel är pockenholzväxten *Nitraria retusa* (Forssk.), som ger väldoftande blommor och ätliga bär, samt tulkörtsväxten *Leptadenia pyrotechnica* (Forssk.).

I den celebra kretsen av vittbefarna svenska Linnélärjungar var hel-singforsfödde Peter Forsskål den kanske mest mångsidigt begåvade. Dessutom var han, som barn av upplysningstiden, en orädd samhällskritiker och filosof. Han anses ha bidragit kraftfullt till att tryckfrihet infördes i Sverige 1766, tre år efter hans alltför tidiga död i en gudsförgäten jemenitisk håla.

Forsskål handplockades som na-

Parken Kungsholmsfort. Foto Olle Melin

turalhistoriker till en dansk expedition, vars främsta syfte var att studera och kartlägga Arabia Felix; det lyckliga landet av rökelse, myrra och balsam. Och kaffe, med Mocha som utskeppningshamn ("Mockakaffe"). Gruppen skulle också studera tidvattnet i Röda havet och dess betydelse för israeliternas flykt från Egyptens land. Expeditionen inleddes i Köpenhamn i januari 1761, då örlogsfartyget *Grønland* lättade ankar.

Min egen resa till Det lyckliga Arabien ett kvartsmillennium senare tar knappt ett halvt dygn; från Västerås flygplats via Larnaka till Salalah i västra Oman. Några decennier tidigare hade ostasiataren *Sabang* tagit drygt en månad på sig från Göteborg till den då brittiskstyrda jemenitiska bunkerhamnen Aden, som bara var ett etappmål på vår färd vidare ostvärt. För Forsskål och hans resesällskap tog resan från Köpenhamn till slutmålet Jemen två år.

Det skulle också visa sig bli ett bokstavligt och tragiskt slutmål för expeditionen. Endast en av de sex deltagarna kom hem med livet i behåll. Utöver Forsskål ingick två danskar, två tyskar och ytterligare en svensk (en obemärkt vaktmästare vid namn Berggren).

Forsskål skred till verket med frustande och till synes aldrig sinande energi – ända tills malarian slutgiltigt knäckte och dödade honom den

11 juli 1763. Han klädde sig som lokalbefolkningen, behärskade både högarabiska och lokala dialekter och smälte väl in i den främmande miljön.

Svenskens förtrogne, den tyske kartografen Carsten Niebuhr, var den ende som överlevde expeditionens strapatser. Han räddade, vad som kunde räddas av vännens anteckningar och insamlade naturalier. Men Niebuhr var ingen fackman på botanik. Därför tog han efter hemkomsten hjälp av en oidentifierad svensk i arbetet med att bearbeta och sammanställa anteckningarna. 1775 gavs *Flora aegyptiaco-arabica* ut i Forsskåls namn, tolv år efter hans död. Antagligen roterade han vilt i sitt vilorum. Trots att floran betraktas som en klassiker på sitt område, har sammanställningen av Forsskåls systematiska och noggranna anteckningar betecknats som ett slarvigt sammelsurium.

Forsskål anses ha tillhört växtgeografins pionjärer, men mycket av

hans insamlade material förstördes av misstänksamma och fördomsfulla myndighetspersoner. Det, som ändå nådde fram till Köpenhamn, gömdes undan på grund av inkompetens eller missunnsamhet. Många av Forsskåls unika rön blev kända först efter att andra hunnit få äran för samma iakttagelser.

Han bröt mot sina danska uppdragsgivares stränga förhållningsregler genom att skriva till sin högt vördade läromästare och bifoga en kvist av det mytomspunna balsamträdet, något som Linné särskilt hade bett honom om. Den danska statsledningen var angelägen om att få hela äran av expeditionens landvinningar.

Forsskål blev endast 31 år gammal. Nog var det småaktigt av Linné att som hedersbetygelse ge lärjungens namn åt en oansenlig brännässla, *Forsskaolea*. Växten betecknades som "hårdnackad, vild, envis och kantig", vilket har ansetts stämma med bilden av Forsskål själv.

Författaren Thorkild Hansen skildrar den ödesdigra expeditionen i sin mångfulla och läsvärda dramadokumentär *Det lyckliga Arabien – en forskningsfärd 1761-1767*.

Torbjörn Dalnäs

Fotnot: Araber är traditionellt vända mot öster när de fastställer väderstreck. Jemen betyder landet på höger hand, i söder. Högerhanden anses vara ren (till skillnad från den vänstra, som man torkar sig med efter att ha förrättat sina naturbehov). Ordets positiva laddning gjorde att al-Arabiyya al-Yamani – det högra (södra) Arabien – vantolkades som Arabia Felix, Det lyckliga Arabien.

FULLSERVICEVARVET MITT I SKÄRGÅRDEN

Vi är specialister på trä, men servar och reparerar de flesta motorer och båtar, även aluminium. Reservdelar på lager till Yanmar och Volvo Penta.

ERIKSSONS BÅTBYGGERI
& BÅTBYGGARSKOLA AB
BOX 15, 130 25 INGMARSÖ
08-542 461 36, batservice@swipnet.se

Segling med Sveriges äldsta båtsällskap

*Tio barkar finns bevarade och alla är i gott skick och kan seglas. Här på sina förtöjningsplatser vid Marinmuseum
Foto Ingmar Elofsson*

Carlskrona Båteskader, CBE, är i ålder det tredje i ordningen av segelsällskap i Sverige. De två, som är äldre, är Kungliga Svenska Segelsällskapet och Göteborgs Kungliga Segelsällskap.

Alltjämt är eskadern aktiv och varje torsdagseftermiddag från maj till mitten av september samlas medlemmarna för att segla de gamla barkarna, som ligger förtöjda vid Marinmuseum i Karlskrona. Eskadern bildades år 1867 som en sammanslutning inom marinens officerskårer, jämte vederlikar, som det heter, för bedrivande av kappsegling med marinens barkar.

Verksamheten bedrevs i Marinens regi fram till 1992, då Stumholmen upphörde som militärt basområde och blev bostadsområde. Slup och Barkasskjulet, som ligger på Stumholmen och barkarna överlämnades då till Marinmuseum. Sällskapet, Carlskrona Båteskader har ett drygt femtiotal medlemmar är öppet för alla, som är intresserade av att bevara ett gammalt arv av seglande skeppsbåtar och att lära sig segla dessa under vår, sommar och höst.

Barkarna är idag seglande museibåtar och sköts av Marinmuseum och seglas fortfarande bara av CBE. Äldst av dem är barken Falken, som är byggd 1830 och yngst av de tio barkarna är Den Vite byggd 1872.

Torsdagssegling med Tösen

Det är torsdagseftermiddag och ett antal medlemmar har samlats vid barkasskjulet vid Marinmuseet för att segla de gamla barkarna. Varje segling ingår i årets tävlingar och för att det skall bli rättvist, så lottas barkarna bland deltagarna. Varje bark har en koefficient och som multipliceras med tiden för att få ett rättvist resultat. Tre till fyra personer utgör besättning i varje bark och då lottningen är klar, börjar arbete med att ta ut segel och göra klart för seglingen. Allt är tungt och gediget och ett hundratals år gammal bark är i toppskick. Besättningen utgörs av en styrare, som formellt är befälhavare och ett antal gästar. Styrare blir man efter ett antal år och seglingar som gäst.

Barken *Tösen* tillhörde en gång Fregatten Norrköping,

som sjösattes 1858. Den drygt nio meter långa och två och en halv meter breda barken *Tösen* har en segelyta på 40 kvadratmeter. *Tösen* byggdes år 1855, en hisnande ålder och några av de största händelserna detta år, 1855, var att det första frimärket gavs ut och allmänna brevlåder infördes. Likaså så avskaffades spö- och risslitning och dödsstraff vid rån.

Runt Lindelövs grund

Så är det dags att ge sig iväg. Ordföranden i Båteskadern, örlogskapten Torbjörn Haraldsson, tillkännager dagens sträcka i den sydvästliga vinden, som är runt pricken Lindelövs grund syd om fyren God Natt. Seglen är satta och styraren, Lars-Erik Afzelius, intar läge, så att *Tösen* är så nära som möjligt vid startlinjen, då starten går. - Jag har seglat barkar under ett tjugotal år och kom i kontakt med båteskadern berättar Lars-Erik, då vi kommit ut en bit på Yttre Redden.

Barkarna är mycket värdefulla och seglas med största försiktighet. - Högst tillåtna vind är åtta sekundmeter och med en god halvvind kan vi komma upp i en sex-sju knop berättar Lars-Erik.

- Seglingen är trots allt en tävling, förvisso under trevliga former och det är hela tiden ett taktiserande i barken. Det är dock den, som är längst på sjön, som vinner, säger gästen Kent Isaksson med ett leende. - Jag har seglat barkarna bortåt 14 år är och även kvalificerad för att vara styrare, säger han. Men på sjön kan det bara vara en, som är befälhavare, säger Kent.

Att segla en loggertriggad bark är en speciell konst och Carlskrona Båteskader upprätthåller en tradition och kunskap, som är ganska unik.

Ingmar Elofsson
ingmar@comsek.se

PS. Alla kan bli medlemmar och medlemsavgiften är oförändrad sedan startåret, tre kronor. Dock tillkommer en administrationsavgift på 97 kronor och första året dessutom en inträdesavgift, också den oförändrad, en krona. Red

De båda barkarna Örnen och Ejdern
Foto Ingmar Elofsson

För seglingen lottas barkarna ut och här är det Ulf Söderström till höger, flaggkapten i båteskadern som förrättar lottningen Foto Ingmar Elofsson

Anden och Tösen kämpar om att komma först över startlinjen Foto Ingmar Elofsson

Barken Anden med Marinmuseum i bakgrunden väntar på startsignalen Foto Ingmar Elofsson

Styraren Lars-Erik Afzelius och gästen Sven-Eric Svensson i barken Tösen Foto Ingmar Elofsson

Gästen Kent Isaksson betraktar barken Ejdern Foto Ingmar Elofsson

Torbjörn Haraldsson, ordförande Carlskrona Båteskader som sig bör vid roret i barken Anden och till höger Ulf Söderström som är ansvarig för planeringen och verksamheten i eskadern Foto Ingmar Elofsson

Farväl till seglen

På Karlshamns museum finns f.n. en utställning kallad *Farväl till seglen*. Den handlar i första hand om en resa mellan Karlshamn och Kapstaden 1946-47 och omfattar bl.a. ett antal oljemålningar av Hilde Lütken-Bengtsson, som följde med på denna resa och i bild dokumenterade alla de vedermödor, som besättning och passagerare råkade ut för under de 82 dygn, som resan tog.

Utställningen är gjord som ett samarbetsprojekt mellan Ålands Sjöfatsmuseum i Mariehamn och Karlshamns museum och behjälplig har varit Rikke Petersson, dotter till Hilde. Hildes man Erik Bengtsson var redaktör på Karlshamns allehanda.

Passat i Karlshamn

I mitten av december 1946 kunde man i Karlshamn se ovanligt höga master sticka upp över hustaken. Världens största segelfartyg, barken *Passat*, låg vid oceankajen. Det svartmålade skrovet var 104 meter långt och hade fyra master, varav den högsta var 60 meter. Med alla segel satta hade hon en segelyta på 4 600 kvadratmeter, närmare ett

tunnland. Det fanns ingen motor ombord och navigationsinstrumenten bestod av kompass, sextant, logg och gamla delvis inaktuella sjökort. Radiosändare saknades också.

Hon var på väg till Kapstaden i Sydafrika och hade lagt till i Karlshamn för att proviantera och bli avmagnetiserad.

Passat var byggd i Hamburg 1911, men tillhörde sedan 1932 den legendariske skeppsredaren Gustaf Erikson i Mariehamn på Åland, som före Andra världskriget ägde världens största segelflotta. Passat var ett av hans vackraste och mest snabbseglande skepp. Hon kunde komma upp i 17 knop med alla de 33 seglen förda och brukade vinna vetekappseglingarna från Australien till England. Under kriget låg hon upplagd i Mariehamn.

Hösten 1946 rustades *Passat* på nytt för att ge sig ut på haven. Hon skulle gå från Kotka i Finland till Kapstaden med mellanlandning i Karlshamn. Hennes last var 2 500 ton sågat virke, som lastades uppe på den 1 000 ton tunga barlasten av granit. Med tanke på de vedermödor fartyget råkade ut för på Nordatlan-

ten, var man tacksam för att lasten bestod av trä. På så sätt höll sig fartyget flytande.

Besättningen utgjordes av 32 man och med på resan fanns 12 passagerare.

Hilde kliver ombord

Strax före jul 1946 mönstrade Hilde ombord och avgång sattes till dagen före julafton, Svårigheter uppstod dock och avgången sköts upp några dagar.

Resan till Kapstaden är ett kapitel för sig. Man mötte en fruktansvärd storm på Nordatlanten som varade över två veckor, där fartyget kom att hamna i närheten av Island. Man hade svårt med positionsbestämningen, för solhöjder gick inte att ta i rådande väderförhållanden. Men man mötte också tropiska vindar och perioder av stiltje för att mot slutet av resan mötas av "The roaring forties", stormvindarna som råder vid Kap Horn.

Om allt detta berättar Hilde. Men hennes viktigaste uppgift ombord var att med penna och pensel skildra livet på ett seglande lastfartyg, strax innan denna verksamhet upphörde något år senare.

Det är en samling fantastiska bilder, som nu ställs ut på Karlshamns museum. Och vill man läsa om hela resan, så läs kapitlet "Windjammer seglar ut" skrivet av dottern Rikke Petersson och som återfinns i Karlshamns museums årsbok, *Karlshamniana* 2009.

Vad blev det av Passat

Jo, hon gjorde sin sista resa på vattraden 1949 tillsammans med systerfartyget *Pamir*. Fartygen lämnade Port Victoria i maj 1949. *Passat* kom till Avonmouth den 2 oktober 1949. Resan tog 110 dygn och *Pamir* behövde ytterligare 17 dygn.

År 1950 sålde Gustaf Eriksons son Edgar sina sista barkar. *Passat*

Farväl till seglen, utställningskort

Från stormärsen

*Passat under segel. Ur boken
Djupsjöseglare av Holger Thesleff*

och *Pamir* såldes till Hamburg som skolfartyg, *Viking* såldes till Göteborg och *Pommern* blev museifartyg i Mariehamn.

Passat seglade som skolskepp med last fram till 1957 och efter *Pamirs* undergång samma år togs hon ur tjänst. Numera ligger hon i Travemünde som museiskepp. Hon har fått nya master, men det anses för riskabelt att ta ut henne på havet igen.

Olle Melin

Mönjerött

Foto: Olle Melin

Karlshamns museum

Kapten Hägerstrand

Hanö 1810-2010

På morgonen den 10 juni 1810 seglade HMS *Victory* upp i Hanösund och ankrade. Inget svenskt örlogsfartyg mötte då.

17 juni 2010 seglade HMS *Kent* upp i Hanösund. Vid detta tillfälle mötte HMS *Stockholm* från 3.sjöstridsflottiljen upp. Fartygen kom dit för att under ett antal timmar hedra de engelsmän, som fick sätta livet till 1810-1812 och som är begravda på ön.

På bilderna syns i Hanösund HMS *Kent* och HMS *Stockholm*. Vid den engelska kyrkogården, som ligger högt upp på Hanö, ses fartygschefen HMS *Kent*, commander Nick Cook-Priest, den brittiske Marinattachén commander Ben Falk, delar ur besättningarna från HMS *Kent* och HMS *Stockholm* och en engelsk besättningsman som blåser över, en mäktig ceremoni.

HMS *Kent* fortsatte sedan till prinsessbröllop i Stockholm

Rolf Edwardson

Minnesceremoni

Foto: Rolf Edwardson

Engelska kyrkogården på Hanö med förväntansfull publik

HMS Kent

Hanö 1810 – 1812

Förvåningen var säkert stor i Sölvesborg och längs kusten bort mot Karlshamn och Matvik i början av juni 1810. Då ankrade en engelsk flottstyrka upp vid Hanö. När eskaderchefen amiral James Saumarez på HMS *Victory* morgonen den 10 juni lät bästa bogankaret gå på 15 famnars djup, fanns redan förutom några handelsfartyg fem engelska krigsfartyg på plats. Ytterligare två anlände dagen efter och fler skulle komma.

Bakgrunden till händelsen var Napoleonkrigen under sent 17- och tidigt 1800-tal, som gjorde snart hela Europa till en krigsskådeplats. Samtidigt förkom en intensiv diplomatisk verksamhet, som ledde fram till olika maktkonstellationer, ofta av mycket

kortvarig karaktär. Genom segern vid Trafalgar 1805 fick engelsmännen herraväldet till sjöss. Till lands var däremot fransmännen framgångsrika.

Sverige stod på fransmännens sida till en början och bl.a. blockerade våren 1801 en engelsk styrka under Lord Nelson utloppen från Karlskrona. Efter löften om subsidier knöts Sverige allt närmare England och förklarade Frankrike krig den 31 oktober 1805. Sverige avslog alla fredsinviter från Frankrike och Ryssland. Trots viss hjälp från England, förlorade Sverige Finland i svensk-ryska kriget 1808-1809. Den svenske kungen Gustav IV Adolf hade planer på att återerövra Finland och krävde större engelska subsidier, vilka uteblev. Kungen avsattes

1809 och efter stängda hamnar för engelska fartyg, förklarade Sverige krig mot England den 17 november 1810.

Engelsmännen kom sedan att använda Hanösund som bas för bl.a. sjukvård, proviantering m.m. åren 1810-1812. Och på Hanö begravdes de engelsmän som stupade, dog av sjukdom eller drunknade i samband med rymning.

Olle Melin

Underlag från Blekingeboken 2006, engelska flottan och Hanö 1810-1812 av Åke Werdenfels.

HMS Stockholm Foto Rolf Edwardson

Hanö fyr Foto Olle Melin

HMS Victory

Bönsäcken på Hanö Foto Olle Melin

Amiral Sir James Saumarez

HMS Carlskronas första del avslutad

HMS Carlskrona har nu förtöjt i Djibouti och första delen av insatsen är nu avslutad. HMS Carlskrona kommer att fortsätta insatsen under ytterligare två månader senare i höst.

Vad har då hänt ombord HMS Carlskrona under den senaste tiden?

Under juni och juli skickades en tredjedel av besättningen åt gången hem på lite drygt tio dagars ledighet. Under denna period förstärktes besättningen med några "sommarmvikarier" för att alla skulle kunna ta ledigt.

En stor del av denna personalförstärkning kommer att ersätta de i besättningen, som mönstrar av nu i september.

Efter ledighetsperiodernas slut fick vi problem med luftkonditioneringen ombord. Till att börja med fungerade den med reducerad effekt och några dagar senare fungerade den inte alls.

Det blev genast väldigt varmt och fuktigt i hela fartyget. Delar av besättningen valde att sova ute på däck istället för i hytterna. Dessa bekymmer gjorde, att vi var tvungna att gå tillbaka till Djibouti för reparation. Efter reparationen fick vi nya uppgifter. Från början var avsikten, att vi skulle patrullera i Adenviken, men vi fick istället ombasera ned mot Mogadishu för att där eskortera Petra 1 som transporterar förnödenheter åt AMISOM (African Union mission i Somalia).

Det här innebar, att vi ännu en gång begav oss ned till södra halvklotet och med detta följer de av många i besättningen hatade malarone-tabletterna (förebyggande mot malaria). Dessa tabletter ska vi äta någon dag, innan vi kommer fram till Mombasa och fortsätta att äta fem dagar efter att vi lämnat området. Det finns en mängd olika biverkningar. Hos vissa känns magen som en

centrifug på högvarv, medan andra bara blir trötta. En stor del av besättningen uppskattar därför inte tabletterna, men alternativet att få malaria lockar ännu mindre, så det är bara att ta tabletterna och se glad ut.

När vi mötte Petra 1 utanför Mogadishu, kunde vi följa väpnade strider runt hamnområdet. Men Petra 1 kunde under skydd av AMISOM:s styrkor lyckligt och väl ta sig ut till Carlskrona, som tog över ansvaret en bit utanför hamnen.

Denna eskort gick till Mombasa och vi hade både sjö och ström emot oss, så eskorten gick väldigt långsamt, cirka 4 knop över grund.

Ett nytt unikt avtal gav oss möjligheten att sätta ombord delar av vår väpnade bordningsstyrka på Petra 1. Bordningsstyrkan blev då för första gången vessel protection detachment, VPD fullt ut. När vi hade en VPD ombord på Petra 1 behövde Carlskrona inte längre vara lika nära eskortobjektet. Detta skapade större flexibilitet att samtidigt som eskortering lösa flera uppgifter.

När eskorteringen var avslutad, låg vi förtöjda i Mombasa lite drygt två dagar för bunkring m.m. och för att invänta en nordgående eskortering av ett WFP fartyg, MV Victoria.

Även denna eskortering avlöpte på ett bra sätt. Efter det att vi lämnade Victoria i Mogadishu, har vi nu satt högsta fart upp mot Adenviken, där det nyligen varit två kapningar. Det kan vara så, att dessa kapningar är början på en ny "kapnings-säsong", eftersom monsunperioden går mot sitt slut. Vi har både sjö och ström med oss, vilket gjort att vi varit uppe och nosat på 25 knop över grund.

Vi är nu åter förtöjda i Djibouti och på morgonen den 14 augusti lämnade flottiljämral Jan Thörnqvist över ansvaret som styrkechef, Force Commander, till den franske konteramiralen Philippe Coindreau. Jan

Thörnqvist har framgångsrikt lett EU-styrkan utanför Somalias kust i fyra månader med hjälp av sin nationella stab, Force Headquarters (FHQ), som nyttjat HMS Carlskrona som sin ledningsplattform eller som så kallat flaggskepp. Från 14 april till 14 augusti har Jan Thörnqvist tillsammans med sitt FHQ lett 18 örlogsfartyg från 7 länder samt 8 sjöövervakningsflygplan från 6 länder. Styrkans storlek har varierat över tiden med hänsyn till monsunperioder med hög våghöjd, då pirathotet är lägre i Indiska Oceanen.

Avgående Force Commander Jan Thörnqvist summerade sin tid som Force Commander vid överlämningsceremonin så här:

-EU NAVFOR har under dessa fyra månader ingripit vid mer än tjugo tillfällen mot sjöröveri och beslagtagit en stor mängd piratrelaterad utrustning. Vi har stoppat mer än 250 misstänkta pirater från att genomföra attacker", "Vår EU-styrka har under perioden genomfört 11 eskorter av World Food Programmes fartyg och därmed säkrat leveranser av 90 000 ton humanitär hjälp. Totalt inom operationsområdet – från södra Röda havet, genom Adenviken och ut i Indiska Oceanen ner till Seychellerna – har vi tillryggalagt mer än 142 000 nautiska mil under nästan 800 sjödygn."

Förutom styrkehögkvarteret lämnar även vår helikopterenhet. Där emot kommer HMS Carlskrona att kvarstå som en enhet inom EU NAVFOR från mitten på september till mitten på november. Fram till dess att del två av HMS Carlskronas insats påbörjas, kommer den del av besättningen, som är med under hela insatsen att ges möjlighet att åka hem för en tids ledighet. Vi, som inte deltar i förlängningen, kommer att vara kvar ombord för att genomföra materielunderhåll samt vaktjänst fram till dess, att del två börjar.

HMS Carlskrona under ett av många spaningsuppdrag

FAKTARUTA:

Europeiska unionen genomför en militär operation, Operation ATALANTA, för att förebygga, motverka och bekämpa sjöröveri och väpnade rån utanför Somalias kust. För detta syfte har EU organiserat European Union Naval Force Somalia – EU NAVFOR – som agerar med stöd av FN: s säkerhetsråds resolutioner 1814, 1816, 1838, 1846 och 1897.

Uppdraget är att:

- Skydda fartyg från World Food Programme (WFP) som levererar livsmedel och förnödenheter till fördrivna människor i Somalia (internflyktingar).
- Skydda AMISOM (African Union Mission in Somalia) sjötransporter.
- Skydda särskilt utsatta fartyg som seglar i Adenviken och utanför Somalias kust.
- Förebygga, motverka och bekämpa sjöröveri och väpnade rån som förekommer i de områden där styrkan är närvarande – för att uppnå målen har styrkan mandat att vidta nödvändiga åtgärder, inklusive användning av våld.
- Övervaka och rapportera fiskeaktiviteter utanför Somalias kust.

Denna EU: s första marina operation genomförs inom ramen för den europeiska säkerhets- och Försvarspolitik – European Security and Defence Policy (ESDP).

Den svenska flottiljämralen Jan Törnqvist var Force Commander och ledde styrkan från det multinationella Force Headquarters (FHQ) ombord på det svenska fartyget HMS *Carlskrona* från den 14 april till den 14 augusti 2010. HMS *Carlskrona* hade till huvuduppgift att vara plattform för FHQ, men fungerade även som en bidragande enhet – Ocean Patrol Vessel (OPV) – och är utrustad såväl med vapen som med en egen bordningsstyrka samt en helikopterenhet.

Försvarsmaktens bidrag under 2010 består alltså dels av ett örlogsfartyg med helikopterenhet och bordningsstyrka (ME02 – kvarstår i operationen till november) och dels av taktisk chef med stabsofficerare samt tekniska stabsresurser (ledning samt del av FHQ). FHQ bestod av cirka 35 personer varav 15 svenskar. Svenska kustbevakningen har tidigare i år bidragit med ett sjöbevakningsflygplan, baserat på Seychellerna.

Det var allt för denna gång

GMV

Jocke Svensson

Marinmuseum vill rädda ubåten *HMS Neptun*

Vid Marinmuseum i Karlskrona pågår f.n. ett intressant projekt. Man vill bevara och ställa ut ett sista unikt exemplar av sitt slag: Den svenska ubåten *Neptun* från kalla kriget.

Projektet behöver allt tänkbart stöd för att kunna genomföras.

Ubåten *Neptun* jämte systerfartygen *Näcken* och *Najad* byggdes på Kockums 1980-81. *Näcken* såldes till Danmark 2001, men är i dag återbördad till Kockums. *Neptun* och *Najad* utrangerades 1998

Neptun var i högsta grad inblandad i händelsen med U 137 på Gåsefjärden i oktober 1981. Under dåvarande fartygschefen Björn Hamilton hindrade ubåten en sovjetisk bogserbåt att försöka frita U 137. Under några dramatiska dygn därefter skyddade *Neptun* svenska farvatten.

Marinmuseums uppgift blir att belysa fartygets historia. Ubåten representerar en period, där den svenska marinen ofta befann sig i krigsliknande situationer. Hon står också för en teknisk brytpunkt, där svenska ubåtar för första gången utrustades med datoriserade vapensystem och teknik för att gå i undervattensläge betydligt längre än tidigare.

Projektet beräknas kosta 80 miljoner kronor. Hittills inblandade finansörer är Statens Maritima museer, Kockums, Försvarsmakten, SAAB, EU samt regionala, offentliga organisationer och företag, stiftelser m.fl.

För byggnationen svarar Statens fastighetsverk. (SFV) Ubåtshallen beräknas vara färdig inom en femårsperiod räknat från 2010.

Projektet beräknas få en mycket positiv inverkan på besöksnäringen.

Tre ideella organisationer är också djupt involverade i projektet, nämligen Ubåtsklubben Hajen, Marinmusei Vänner samt Varvshistoriska föreningen i Karlskrona.

När detta skrivs har EU-bidrag för vissa förstudier beviljats.

Material från Marinmuseum "En världsunik upplevelse"

PS. Fler sponsorer är mycket välkomna! Red

Lite data kring *Neptun*:

Storlek:

Längd 49,5 meter

Bredd 5,7 meter

Toppfart:

Ytläge 12 knop

U-läge 20 knop

Vikt: 1 150 ton

Dykdjup: 300 meter

Bestyckning: 6 53 cm torpedtuber, 2 40 cm torpedtuber

Torpedlast: 12 torpeder

Besättning: 19 man

Lokalföreningarna informerar

Region Mitt

Norrköping

Vårfest med Skeppsdockorna

Vår populära damklubb Skeppsdockorna bjöd in till en trevlig vårfest den 23 april och ett stort antal kamrater hade hörsammat inbjudan. På programmet stod, förutom god mat och dryck även underhållning i form av musik och sång.

Piratjakt i Adenviken

Flottans Män i Norrköping har under vintern och våren 2010 kunnat erbjuda sina medlemmar många bra föredrag i olika ämnen i samband med föreningens måltidsträffar. Den 19 maj var det dags igen och denna gång hade vi lyckats engagera en mycket kompetent föredragshållare i örlogskapten Jens Norblad, bördig från Jursla utanför Norrköping. Ämnet för kvällens föredrag var "Pirater i sikte" och handlade om den svenska marina insatsen i Somalia. Uppdraget för den svenska enheten, bestående av tre fartyg och totalt 154 personer, var att skydda FN:s mattransporter till det somaliska folket, men även att försvåra piraternas verksamhet.

Somalia, som inte haft en fungerande regering sedan 1991, har tyvärr blivit en hemvist för det moderna sjöröveriet. Piratverksamheten i främst Adenviken är en mycket lönsam verksamhet, då de drabbade rederierna får betala ansemliga lösensummor till piraterna för att få loss sina fartyg och besättningar.

Jens redovisade bl. a. i en filmsekvens om en mycket skarp händelse, då en av de svenska korvetterna HMS Malmö avbröt ett piratangrepp och stoppade en snabbgående piratbåt efter en högdramatisk jakt på 3 timmar, innan båten kunde bordas och besättningen på 7 man tillfångatas.

Hittills under 2010 har t.o.m. den 12 maj 16 större fartyg kapats och det finns inga tecken på att piratverksamheten minskar trots betydande militära insatser i området från en rad olika nationer.

Jens Norblads föredrag blev synnerligen uppskattat av de närvarande och frågorna ville aldrig ta slut, varför tidsschemat för kvällen sprack kapittalt.

Vice ordförande Birger Holgersson överlämnade Flottans Mäns minnesplakett till Jens Norblad

Riksårsmötet

Ett antal kamrater med respektive deltog i årets Riksårsmöte ombord på M/S Romanica med destination Riga och vill härmed framföra ett tack till arrangörerna för en

lyckad kryssning med intressant sightseeing i Riga.

I detta sammanhang fick vår webbmaster Jan Knutsson mottaga Riksförbundets Ankarmedalj i silver för sina IT-insatser för Riksförbundets räkning.

Evert Elgefjord

HMS Stockholms RHIB under hög fart.

HMS Malmö under eskort av fartyget Helsingborg

HMS Stockholm och HMS Malmö på patrullering i solnedgången i Adenviken.

HMS Stockholms VPD (Vessel Protection Detachment) under ett rutinemässigt besök ombord på ett lokalt handelsfartyg sk dhow.

Stockholm

Midsommar på Stora Tratten

Detta är en av höjdpunkterna bland Stockholmsföreningens aktiviteter under året. I år tycker vi, att det var mer lyckat än på länge. Det var full aktivitet hela dagen med alla stugorna uthyrda och med tolv båtar vid bryggorna. Totalt var vi 52 vuxna och 11 barn, som firade midsommar. Vi hade ett underbart väder med sol hela dagen. Vi började med att samla in löv och blommor och klädde sedan midsommarstången, som vi därefter reste. Sedan bjöds vi på kaffe eller saft och jordgubbstårta och stärkte upp oss inför den stora utmaningen: dansen kring midsommarstången. Vi utförde samma repertoar som under tidigare år med "Små grodorna" och så vidare. Lite senare dukade vi upp ett långbord nere vid stranden med plats för 63 personer. Vi plockade fram sill och ost och övriga tillbehör tillsammans med lämpliga drycker. Sedan satte vi oss alla till bords och avnjöt den traditionella sillunchen i sorl och gemytlig samvaro, medan solen sken på oss. Sorlet avbröts med jämna mellanrum av, att vi allmänt sjöng visor till dryckernas lov. Vi samlades igen på kvällen och grillade medan solen sakta gick ner och vi fick uppleva en fantastisk sommarkväll. Detta blev en dag att minnas, när vi i vinter sitter och kurar i mörkret.

Lars Biärsjö

Utflykter

Den 4 juli gjorde vi en utflykt till Siaröfortet i Stockholms skärgård. Vi var 24 personer, som i ett strålende solsken mötte upp på Strömkajen för att embarkera m/s *Sjögull* för transport till Kyrkogårdsön, där Siaröfortet är beläget. Väl framme gick vi en guidad rundvandring i och utanpå fortet. Hemfärden, som var försenad, företogs med koleldade ångfartyget s/s *Blidösund*. Ombord hade jag bokat plats i matsalen och beställt ångbåtsbiff till samtliga deltagare, vilket visade sig vara mycket uppskattat. Under trevlig samvaro hade vi en riktigt förnämlig resa hem till Skeppsholmsbron. Att vi även hade medlemmar från Nynäshamnsföreningen med, ser jag som extra positivt.

Den 21 juli gjorde vi en dagsutflykt till FM:s egen ö Stora Tratten. Även denna gång hade vi ett strålende väder. Deltagarantalet var 13 och även nu hade jag nöjet att få se medlemmar från Nynäshamnsföreningen. Vi åkte ut med *Cinderella* 1 från Strandvägen och hämtades vid Finnhamn av vår egen båt *Karl Alfred*. Väl framme åt vi tillsammans egen medförd matsäck. Därefter gick vi en guidad tur runt ön. På eftermiddagen ordnade jag kaffe med "tillbehör" åt oss alla, vilket var uppskattat. Kanske värt att notera

är, att en av deltagarna är 98 år, en dam som obehindrat gick med runt ön, förmodligen vår äldsta besökare. Väl mött vid andra tillfällen och kom gärna med förslag till aktiviteter för nästa år.

Med kamrathälsning.

Yngve Möller

Qi Gongen på Stora Tratten

Under vecka 29 var det den årliga Qi Gongen på Tratten. Det blev en härlig vecka, med bra väder och stort intresse från dem, som var där. Ett varmt tack till er som var med, både vuxna och barn. Det var roligt för mig med det intresse, ni visade inför varje pass. Jag önskar er alla en härlig höst. Kanske vi ses nästa år igen.

Maud Biärsjö

Skeppsholmsdagen

I år hålls Skeppsholmsdagen söndagen den 12 september klockan 11.00-17.00. Ett femtiotal aktiviteter arrangeras enligt ett program, som kommer att delas ut. Flottans Män deltar med informationstält och kasttågstävlan i miniformat (fina priser) vid Östra brobänken. Guidad vandring i den marina miljön göra med start vid Skeppsholmsbron klockan 12.00 och 14.00 (gratis för Flottans Mäns medlemmar). Angasarballetten spelar och sjunger gladjazz vid Östra Brobänken. Blåsorkester från Nynäshamns kulturskola spelar. Ett antal båtar ur Veteranbåtsdivisionen ligger inne. Alla är hjärtligt välkomna. Inga avgifter. Läs vidare på www.skeppsholmsdagen.se

Ärtmiddag

Vi äter vår ärtmiddag torsdagen den 7 oktober på Blasieholmens Restaurant på Blaisieholmsgatan 4C. Den ligger i närheten av vårt kansli. Vi börjar klockan 17.30 med att lyssna till ett intressant föredrag i ett marint ämne. Sedan intar vi ärtmiddagen, som består av ärtsoppa, pannkaka och ett glas punsch. Priset för detta är 200 kronor, som inbetalas på plusgirokonto 35 80 22-2 senast onsdagen den 29 september.

1:a advent

Det är ännu oklart, om vi kommer att kunna fira vår 1:a adventsgudstjänst i år. Detta är ju en av våra traditionella punkter i vårt program sedan många år. Det ser lite osäkert ut just nu, men vi jobbar med frågan. Håll kontakt med kansliet för information: tisdagar klockan 12-16, telefon 08-611 1011.

Lille Jul

I år firar vi, liksom förra året, Lille Jul till sjöss. Vi åker med *Cinderella* på söndagskvällen den 5 december till Mariehamn. Vi gör samling i Viking Line-terminalen klockan 16.30 för embarkering. På kvällen äter vi julbord och samlas därefter i baren för dans

och glatt umgänge. Vi är åter i Stockholm på måndagen klockan 15.30.

Priserna är följande: I delad A-hytt (med fönster): 444 kr. I egen A-hytt: 622 kr. I delad B-hytt (utan fönster): 409 kr. I egen B-hytt: 566 kr. I priserna ingår: båtresa, julbordsbuffé och sjöfrukost. Lunch på måndagen ingår **inte**. Den kostar 120 kr.

Förhandsanmälan görs till Ingvar Svensson på telefon 070-605 5964 senast den 6 oktober och slutgiltigt anmälan görs genom att sätta in avgiften på plusgirokonto 35 80 22-2 senast den 29 oktober. Var vänliga uppge också era födelsedata.

OBSERVERA!

Till alla de programpunkter, som vi i Stockholmsföreningen anordnar, är alla medlemmar i de lokalföreningar som ingår i Region Mitt hjärtligt välkomna!

Region Syd

Karlshamn

En rapport om våren och sommarens aktiviteter från Karlshamnsföreningen.

Den 8 mars hade vi årsmöte. Vid årsmötet omvaldes sittande styrelse med Rolf Pärnhem som ordförande. Efter årsmötesförhandlingarna serverades ärtsoppa med varm punsch. Pannkakor med sylt bjöds som efterrätt.

April inleddes med vårstädning av stugan. Cirka femton medlemmar från herr- och damklubbarna deltog i arbetet. Efter städningen serverades kaffe och frallor.

Månadsmötet i april hade Älvsnabbens längresa 1957-58 som tema. Här berättade vår medlem Gösta Blomkvist om sina upplevelser av denna resa. Man lämnade Karlskrona den 12 november slussades genom Kielkanalen och angjorde Malaga den 22 samma månad.

Under resan fram till Rio hade det genomförts avancerade navigationsövningar utmed spanska kusten förbi Azorena, Kanarieöarna utefter Afrikas kust till staden Freetown, där man gjorde ett uppehåll några dagar. Resan fortsatte mot Rio de Janeiro, där julhelgen firades. Fartygschef var kommandörkapten Fredrik Taube, som gjorde sin första längresa i denna roll.

Det går inte att skriva om allt, som Gösta fick vara med om under resan, men han avslutade med, att det var en upplevelse, som han minns livet ut.

Damklubben Ankaret arrangerade vårfesten valborgsmässoafton. Där deltog vi i det allmänna firandet i Rosengården. Därefter samlades vi i klubbstugan, där en festmåltid var framdukad.

Ett femtontal medlemmar hedrade landet

och flaggan på nationaldagen. Efter marsch från Stortorget till Rosengården med svensk flagga och föreningsflagga deltog vi i firandet.

Vecka 29 medverkade vår förening i den traditionella Östersjöfestivalen genom att svara för serveringen efter den s.k. ärt-soppeseglingen. Ett sextiotal hungriga seglare serverades.

Under sommaren har ett antal medlemmar rustat upp köket genom att byta ut skåp och diskbänkar. Vårt kök uppfyller nu alla de krav, som ställs på ett modernt kök. Hösten är snart här med kommande intressanta månadsmöten.

Se vår hemsida www.flottansman.se/karls-hamn/styrelse.htm

Ha en fin eftersommar och höst
Lars-Erik Johansson

Trelleborg

Flottans Mäns sista möte inför sommaruppehållet var den 3 juni, den dagen sommaren kom till Trelleborg med sol och värme. Ett fyrtiotal medlemmar intog sina platser i lokalen för att höra "Lagman Sven" berätta om vikingar i olika delar av världen, där de dragit fram utan sina horn på hjälmarna. Sven Rosborn är hans namn och han underhöll oss på ett mycket fängslande sätt med allt, han visste om Vikingatidens folk. Sven har varit med och byggt upp verksamheten i vikingabyn i Höllviken, som är ett sevärt Vikingamuseum. Efter föredraget smakade det gott med stekt vårkyckling med tillbehör.

Efter Kronprinsessan Victoria tagit Daniel till sin äkta prins, träffades 18 medlemmar inklusive några damer vid uteplatsen vid vår lokal för att i solsken och vindstilla tända grillen och avnjuta de medhavda ingredienserna i de olika matboxarna. I dessa fanns lite utav varje och efter hand hade alla påbörjat måltiden. Med glada tillrop och historier tömdes faten snabbt. När mörka moln började skymma solen, var det dags att bryta upp kvällens festligheter och bege oss hem och titta på, vad som dukats fram på borden i Stockholms slott.

Vid Pennan

Göte Lindberg

Växjö

Vårstädning

Fredagen den 21 maj var det dags för vårstädning av Marinstugan. Bortåt 10 personer samlades dammsög och vaskade golv, putsade fönster, skyfflade och krattade gångar. Efter avslutat arbete intogs en gemensam lunch bestående stekt strömming och potatismos tillagad av "gästkokken" Lennart Friberg. Mycket välsmakande var alla ense om.

Nationaldagsfirande

Nationaldagen den 6 juni firades under traditionsenliga former i Marinstugan. De 24 deltagarna kunde där njuta av klubbmästarnas anrättade nypotatis med sill i olika former, som senare följdes av kaffe och jordgubbstårter. Som vanligt bjöd föreningen på dessa läckerheter. Under kvällen gjordes dragning i medlemslotteriet. Vinnare denna gång blev Gunnar Gustavsson Eke. Vi säger grattis till Gunnar. Klockan 2100 sjöngs nationalsången och fanan halades till tonerna av Stefan Sandgrens trumpet.

Bangolf den 12 juni.

Årets mera idrottsliga aktivitet ägde rum på Spetsamossens golfbanor. Det heter numera bangolf och inte som tidigare minigolf, men regler och utförande är detsamma. Deltagarna var 9, som delades upp tre grupper och drog ut på banan. Uppgiften i bangolf är att förpassa en liten boll från ena änden av banan till ett hål i den andra med så få slag som möjligt. Detta låter enkelt. Men nu är det så att banbyggaren satt ut en massa träklossar och andra hinder allt för att försvåra bollens passage fram till hålet. De, som ödslade minst kraft på uppgiften, d.v.s. slog minst slag, under rundan var Leif Carlsson, Gull-Maj Carlsson och Anders Karlsson. Nu spelade ju placeringarna inte så stor roll, för det delades inte ut några medaljer eller andra priser. Alla blev vinnare genom att åka till Marinstugan och där inta lunch bestående av Leifs utegrillade karréskivor och Stens för dagen specialkomponerade potatissallad. Detta avslutades med kaffe och mjuk kaka med jordgubbar och vispgrädd. Vi hade också tur med vädret, Regnet började inte falla förrän grillningen var avslutad.

Tisdagsträff

Tisdagen den 3 augusti startade "höstens" aktiviteter upp med en sedvanlig Tisdagsträff. 10 personer sökte sig i sommarvärmen till Marinstugan och kunde där ta del av Kjell Sandgren framdukade kaffe med smörgåsar samt ha en stund trevlig samvaro.

Slusstur på Helgasjön

Redan nästa dag, den 4 augusti, var det dags för en av höstens stora begivenheter nämligen "Slusstur på Helgasjön med ångaren Thor". Drygt 60 personer, medlemmar och inbjudna gäster, kom till bryggan vid Kronoberg och gick ombord på den drygt 120-åriga ångaren. Ordförande Lennart Salomonsson hälsade alla välkomna och orienterade om dagens program. Ångaren Thor gick för dagen under 3-tungad flagg och med skyltar som talade om att det var Flottans Män i Växjö, som var ute på sjön. Ett reportageteam från Smålandsposten var också med på turen vilket resulterade i ett stort uppslag i tidningen under rubriken "Flottans män på tur med Thor". God PR för Flottans Män! Vi hade hyrt Thor av Smålands Museum som är huvudman för båten. Som kapten och rorsman tjänstgjorde medlemmen Kurt Olsson och i maskin såg medlemmen Gunnar Johansson till, att allt fungerade och ångan hölls uppe. Under den 2.5 timma långa och vackra turen på sjön med en slussning spelade orkestern Bergskvartetten under ledning av en av våra medlemmar Stig Pettersson. Allsången hördes vida omkring och stämningen var hög.

Sjön suger sägs det. Efter sjöresan blev det därför förflyttning till Marinstugan där en kall och riklig buffé väntade vilken avåts med god aptit. Bergskvartetten spelade på nytt utanför Marinstugan till vår och förbipasserandes förmöjelse.

Hälsningar från FM Växjö genom
Anders Karlsson

Region Väst

Halmstad

I läsandets stund närmar sig hösten med allt, vad detta innebär. Oavsett hur man ser på denna årstid, så gäller det att se framåt, men först skall vi blicka bakåt.

Sommaren kom i år också, men innan dess fick vi, på höstterminens sista kamrat-afton, höra vår medlem, Carl-Axel Måns-son, berätta om sin tjänstgöring i en Cypernbataljon 1983. Carl-Axel tjänstgjorde som Senior Medical Officer. Vi fick en inblick i bataljonens arbete och en roande beskrivning av en del av hans medarbetare. Av föredraget framgick också, att den militära hierarkin var lite annorlunda för cirka 25 år sedan.

Sex medlemmar från vår förening deltog i Riksårsmötet ombord på färjan till Riga och totalt deltog nästan 300 FM-kamrater. Hela arrangemanget var mycket lyckat, både ombord och iland.

Nationaldagen firades på sedvanligt sätt med en enklare måltid och trevlig samvaro i

vår stuga. Det är alltid trevligt att komma samman och tala om diverse saker, t.ex. om, att dimman var tätare förr och sjön gick högre.

Söndagen 13 juni var det dags för den årliga sommarfågelskjutningen i Kongens Lyngby. Vi var 18 personer, som åkte från Halmstad. Vid framkomsten blev vi, som vanligt, väl mottagna och undfångade. När väl skjutningen kom igång, tackade vi för artigheten genom att ta 5 grensegrar, ett oslagbart rekord tror jag. Vid efterföljande bankett och prisutdelning hade vi en mycket trevlig samvaro. Sådant är man duktiga på i Danmark. Ett stort tack till våra danska vänner.

Vår sånggrupp har varit flitigt i elden. Allsångskvällar har arrangerats, bl.a. på Borggården och på stadens eget Skansen, vårt vackra friluftsmuseum Hallandsgården. Gruppens efterlängtnade skiva är nu klar och kan köpas i marinstugan.

Årets marinfestival ägde rum i månads-skiftet juli/augusti. Vid invigningsceremonin sjöng Flottans Kavaljerer och svensk lösen sköts från marinstugan precis som vid tidigare festivaler. I vår stuga hade vi denna gång vapenutställning, allmän visning och kaffeservering. De blankvapen och handeldvapen, som visades, tillhörde vår medlem Karl-Gustav Svenssons samlingar. Kaffeserveringen gav ett skapligt netto, trots att en dag regnade bort. Nettot blir alltid gediget, då många medlemmar samt deras hustrur ställer upp med kakkbak, serveringsinsatser m.m. m.m. Ett oerhört stort tack till alla medlemmar och respektive, som på olika sätt ställde upp på festivalen, ingen nämnd och ingen glömd. Detta var ett bra genrep inför Tall Ships' Races 2011, Halmstad är då målgångshamn.

Nu är bakåtblickandet avslarat.

Nu ser vi framåt. Höstens tre kamrataftnar är redan planerade, avseende föredrag. I september kommer Birger Johansson och berättar minnen från sin tid som pilot på Transportflygdivisionen på Såtenäs. I oktober svarar Kenneth Wiland för programmet tillsammans med Trolle Lind och Roland Andreasson. På årets sista kamratafton får vi information om stadens stora marina attraktion 2011. Som om inte detta vore nog. Måndag och tisdag i vecka 40 infaller de årliga städdagarna och på lördagen, samma vecka, är det dags för skaldjursafton. Redan nu är det klart att vi kommer att gästas av 12 danska vänner från Kongens Lyngby. Första söndagen i advent har vi vår sedvanliga adventslunch.

Det har skrivits och talats mycket om vår stuga på senare tid. Sanningen är, att sydväggen har satt sig något och en del sprickor har uppkommit i torpargrundens betong. Efter kontakter med hyresvärd, kommunen, har besiktning ägt rum. Överenskomelse har gjorts, att inga åtgärder skall vidtagas, förrän de tre nybyggna syd stugan är

Salutskjutning från Marinstugan, då briggen Tre Kronor passerar. Foto Leif Leihed.

klara, då ytterligare sättningar kan inte utslutas. Vår hyresvärd har dock garanterat att rasrisk inte föreligger. Så fortfarande gäller: "Utan fara för liv och lem".

Väl mött i Marinstugan
Kjell A Jönsson

Lysekil

Riksmöte 2010 på färjan Romantica till Riga var en upplevelse för de 7 deltagarna med respektive från FM Lysekil. En av deltagarna deltog för första gången och han var mycket positiv till upplevelsen och den kamratskap, som råder inom Flottans Män.

Som vanligt har man många minnen, som dyker upp ur det undermedvetna, då man talar med gamla vänner och diskuterar sina tidigare kamrater från olika tjänstgöringar i flottan. Vi hoppas att fler nyrekryterade medlemmar tar tillfället i akt att delta i kommande riksmöten och får erfara denna gemenskap.

FM Lysekils nästa aktivitet var årets kryss med fartyget *Ran* till Kärningön i som vanligt strålade väder i den tidiga sommaren. Ett 40-tal medlemmar inklusive respektive hade mött upp till årets tur. Bland gästerna ombord fanns också en medlem i Flottan Män i Göteborg, Lennart Baatz (86 år) med partner. Trots sin bakgrund från norra Bohuslän uppskattade Lennart Lysekilsarkipelagen, då vi stävade söderut genom den trånga passagen vid Gullholmen. Kärningön hade många av resenärerna inte besökt på flera år eller aldrig förr. Klubbmästarens förplägnad med färskas räkor och tillbehör avnjöts i den varma försommarsolen, där de flesta valde en plats på kajen. Efter rundvandring på den idylliska ön, gick

återresan mot Lysekil, där alla uttryckte sin önskan om att också få resa med nästa år.

Vår höstfest kommer att hållas den 22 oktober, där vi får ett föredrag av Bo Starmark, som ingående har studerat flera krigsarkiv. Han ger en återblick till händelser, som utspelades under krigsåren i de Bohuslänska vattnen.

Hälsningar från Lysekil
Stig Insulan

Varberg

Först och främst många lovord till Stockholmsföreningen och Riksförbundet för alla trevliga och intressanta evenemang, när Flottans Män 75-årsjubilerade ombord m/s *Romantica* och i land i Riga. Även riksårsmötet genomfördes med elegans med Lennart Bresell som primus motor. Under festligheterna och riksårsmötet deltog bl.a. tre Flottans Män och tre flotta Tärnor från Varberg. Jag vill även passa på att lovorda FM-Göteborg med P-O Eriksson i spetsen för väl anordnad och prisvänlig busstransport till och från Stockholms frihamn.

Under gul sol och blå himmel deltog Flottans Män och Tärnor på sedvanligt sätt vid

firandet av Nationaldagen i Söcietetsparken och lika sedvanligt avslutades dagen i marinlokalen med kaffe och jordgubbstårta à la Bodil.

Torsdagen den 17 juni dukade klubbmästaren och medhjälparna upp till sillagille, vilket innebar riklig mängd matjessill och nypotatis och allt annat, som hör till jämte lämpliga drycker. När måltiden väl var krönt med nyplockade svenska jordgubbar och grädde, kåserade den gamle krigsseglaren Carl-Anders Lundgren om fyra hamnar i världen, som han besökt.

En av sommarens höjdpunkter var kaffesamkvämet i det så kallade Murgrönshuset, som står med anor från slutet av 1600-talet. I den frodiga trädgården prunkade rosor, murgröna och allehanda växter, omgärdade av uthus och plank. I denna oas, mitt i den bullrande staden, residerar Carl-Anders med familj, dit han årligen inbjudit alla FM-kamrater och Tärnor till kaffe med hembakat dopp. Carl-Anders berättar gärna och livfullt om det pittoreska huset, som varit i släktens ägo i nära 200 år. Enligt muntlig tradition är Carl XII ha logerat där. Hästen var "förtöjd" i gårdens stall. Det är säkert en sanningskär sägen, eftersom en fana med Carl XII:s monogram långt senare blev funnen i ett vindsutrymme. Fanan, av sidendamast, finns inom glas och ram och hänger i ett av husets gemak. Nog vakar föregångarens andeväsen vänligt över Murgrönshuset?

Nu drar vi igång höst- och vinterverksamheten med lördagskaffe och flera andra intressanta sammankomster. Ta del av programmet och besök även vår informativa hemsida: www.flottansman.se/Varberg

Med önskan om en god eftersommar och höst
Per Callenberg

Ängelholm

Tiden går fort. I våras talade vi om sommaröppen Kajuta och vår sedvanliga grillfest. Nu är detta historia och höstprogrammet har spikats.

Vi inledde som vanligt sommaren med korum första söndagen i juli. Vår sjömanspräst Lennart Pettersson höll en kort och välbesökt andaktsstund utanför Kajutan följt av en kaffestund. Vi passade även på att dela ut några utmärkelser. Vid årets riksmöte tilldelades Carin Romare Ankarmedalj i silver och eftersom Carin och hennes man Kurt var förhindrade att delta i resan till Riga, så fick hon den välförtjänta utmärkelsen av vår ordförande Lars Linde. Carin har under många år verkligen ställt upp för vår förening. Redan långt innan hon blev medlem, hjälpte hon sin man Kurt med allehanda arbeten såväl inne i Kajutan som utom-

hus. Brandingenjör Erik Nerhagen fick mota FM vapensköld för sina insatser vid takomläggning av Kajutan och med föreningens hemsida. Vår sekreterare C G Lindström mottog FM förtjänsttecken som bevis på föreningens uppskattning för utfört arbete.

Vi har naturligtvis deltagit i Nationaldagsfirandet den 6 juni, där vi svarar för hissning och halning av flaggan i Hembygdsparken. Vi deltog också marschen från torget

Vi kan konstatera, att möten som Riksårsmötet, Nordiska marina kamratföreningsmöte m.fl. tenderar att få högre kostnader för resor och inkvartering. Vi har i sommar provat bil, tåg, båt och flyg, men allt kostar.

Den sommaröppna Kajutan i juli månad var välbesökt och åtgången av nygräddade våfflor var stor. Men Björn Wictorin var väl förberedd med dubbla våffeljäm och Göran svarade för kaffet. Vi andra hjälpte till efter förmåga. Cirka 130 besökare kunde vi räkna in under de fyra dagarna, några nya medlemmar anslöts och spargrisen uppvaktades livligt.

Sista tisdagen fick vi besök av en verklig veteran, som bland annat seglat skolskeppet *Abraham Rydberg*, sjökapten Rolf Andersson med maka Ulla från Nyhamnsläge. Om dessa seglatser har Rolf tidigare berättat om i Kajutan. Rolf seglar fortfarande sin egenbygda *Liana*, som tog sex år att bygga

och som sjösattes 1983. Han har krossat såväl Nordsjön som engelska kanalen, även om det numera blir kortare turer. Under besöket träffade han en annan av våra medlemmar, Kjell Hansson, känd för sin fina samling av fartygsmodeller. De hade mycket att prata om och kommer säkert att träffas igen. Rolf fick även träffa vår hedersordförande, Ville Frithz, sommarboende i Ängelholm. Ibland är världen väldigt liten.

För hösten har vi många planer för intressanta och aktuella ämnen. I början av september fattar styrelsen beslut. Följ vår hemsida eller besök vår söndagsöppna Kajuta mellan 9 och 12, där ni kan anteckna er i pärmen. Det går också bra att ringa samma tid till 0431-14930.

Vi önskar alla en lång och fin eftersommar.
Gunnar Gunnarson

Ville Frithz, Ulla och Rolf Andersson

Lars Linde läser upp motiveringen till Carin Romares medalj

Ulla och Rolf Andersson spisar våfflor och samtalar med Lars Linde och Kjell Hansson längst till höger.

Marindagen i Karlskrona lockade storpublik

Vartannat år genomförs Marin-
dag i Karlskrona, där garnison-
ens och gästande förband visar
upp sig för en bred allmänhet. I
år hade Marindagen förlagts till lördagen den
14 augusti och som en del av Karlskronas årliga
hamnfest Sålet. Mer än 12 000 männis-
kor besökte örlogshamnen och arrangeman-
gen under dagen. Under Marindagen och Sail-
dagarna pågick också ett nordiskt vänortsmö-
te, där även Karlskronas vänorter från länder-
na kring Östersjön deltog.

Detta var första Marindagen, sedan värn-
pliktsystemet avskaffades. Pliktverket hade
därför satsat extra denna dag och hade en bred
rekryteringskampanj. Man kommer att mönstra
cirka 12 000 personer för att i slutänden få fram
de cirka 3 000 frivilliga, som det nya försvaret
kräver. Försvarsmakten kommer att bli landets
största ungdomsarbetsgivare.

Men det fanns mycket annat att se och
höra. Så var t.ex. köerna långa för att göra ett
besök på ubåten *Uppland*. Även de singapori-
anska ubåtsbesättningarna visade upp sin
verksamhet.

JAS 39 Gripen gjorde uppvisning, helikop-
ter 15 visade sin verksamhet och olika strids-
fartyg fanns till beskådande. Sjöstridsskolans
planetarium väckte intresse liksom repslag-
ning i den gamla Repslagarebanan. Hundupp-
visning, fystester, dykuppvisningar, livflottar
och mycket annat stod på agendan.

Sjövärnet och Hemvärnet visade upp sina
färdigheter. Det sistnämnda fick också agera
transportorganisation inom området.

Fältartister uppträdde vid olika tillfällen,
Marinens Hemvärnsmusikkår Blekinge gav
konserter och Marinens Ungdomsmusikkår
gjorde marschuppvisningar.

Vädrets makter stod arrangörerna bi till
framåt eftermiddagen, då Karlskrona fick ett
av sina sommarregn.

Marindagen blev som vanligt en succé
med en stor tillströmning av människor hela
dagen.

Olle Melin

Foto: Ingmar Elofsson

*Marinbaschefen Per Jenvald
var mycket nöjd med arrangemangen*

Ubåtsfolk i Israel

Ubåtsklubben Nordkaparen deltog i 47:e International Submariners Congress i Israel 23-27 maj.

ISA (International Submariners Association) är en opolitisk organisation, där medlemmarna träffas en gång årligen. Var konferensen skall hållas bestäms årligen med tre års framförhållning. I år beslutades att 2013 års konferens skall förläggas till Italien. Dessförinnan är Turkiet (Istanbul) 2011 och Ukraina (Kiev) 2012 värd för arrangemanget.

Konferensen pågår normalt under fyra dagar med möjlighet till utökad eget program under ytterligare några dagar. Normalt brukar värdlandet arrangera eller tipsa om olika sevärdheter i anslutning till det officiella programmet.

Vi valde att åka ner några dagar tidigare för att på egen hand åka runt i Israel. Resan påbörjades den 19 maj med flyg från Göteborg till Tel Aviv. Vid mellanlandningen i Wien anslöt den norska delegationen, som vi sedan reste tillsammans med. Efter en natt och en förmiddag i Tel Aviv flög vi sedan vidare till Eilat. Här tog vi

direkt chansen att bada i Röda havet, samtidigt som sången med samma namn sjöngs. Från Eilat gjorde vi en dagsutflykt till Petra i Jordanien för att beskåda de praktfulla gravkamrarna uthuggna direkt ur berget, en fantastisk sevärdhet från cirka 300 e.kr.

Efter ett par dagar i Eilat flög vi tillbaka till Tel Aviv och därifrån till Netanya vid Medelhavskusten, där själva konferensen var förlagd. Årets konferens samlade cirka 300 deltagare från 19 nationer. Under dagen för registrering fanns inget övrigt på programmet, så vi passade på att hyra en bil för att besöka Döda havet och därefter göra ett kortare besök i Jerusalem. Härmed var vår målsättning uppnådd; att ha badat i tre olika hav under en vecka.

Värdnationen anordnade under de följande dagar flera fina utflykter med skickliga guider. Vi fick bland annat besöka Jerusalem under en heldag samt Acre och Haifa.

I Haifa besökte vi örlogshamnen och ubåtsförbandet. Från kajen fick vi beskåda ett intagande av ytläge från en av ubåtarna, som legat på botten, då vi kom. I Haifa genomför-

des också en minnesceremoni för att hedra bortgångna kamrater. Utanför Marinmuseet finns tornet från ubåten *Dakar*, som förliste i Medelhavet 1963 på väg från England. Ubåten återfanns efter otaliga sökningar på 3500 meters djup 28 år senare. Tornet bärgades och står nu som monument i anslutning till Marinmuseet. Ceremonin bestod i att varje lands delegationschef fick under cirka två minuter vardera framföra lämpliga minnesord.

Under avslutningsmiddagen sista dagen på resan fick vi tillfälle att överlämna en ubåtsmodell av ubåten *Gotland* till värdnationen. Modellen var skänkt av 1.ubåtsflottiljen. Svenska och norska delegationen ledde allsången från scenen där ubåtsvisan "jag har bott på en ubåt..." framfördes först på svenska och engelska och därefter tillsammans med Ukrainska gruppen på ryska. På ryskan får vi dock öva lite mer tills nästa möte i Istanbul. Turkiet firar nästa år 125-årsjubileum som ubåtsnation. De köpte två Nordenfeltsubåtar av Sverige redan 1876 och insåg alltså tidigt fördelen med ubåtar.

Lars Nordenberg

Från vänster. Evert Gustavsson, Bo Gustavsson, Kenneth Magnusson, Åke Andreasson, Lars Nordenberg, PO Eriksson.

FM Nynäshamn och FM Haninge informerar om Riksårsmötet 2011

Lokalföreningarna Nynäshamn och Haninge arrangerar Riksårsmötet 2011.

Mötet kommer att hållas ombord på m/f *Scandinavia* under resa Nynäshamn - Gdansk tur och retur.

Avresa sker söndagen den 29 maj kl 18.00 och vi är åter i Nynäshamn tisdagen den 31 maj kl 13.00.

Embarkering påbörjas kl 13.30 för förbundsstyrelsen med respektive och eftersom hytterna, då inte är disponibla, får damerna vänta i cafeterian alternativt i land. (Nynäshamn är en trevlig stad att ta en promenad i.)

Nästa ombordsläpp är kl 14.30-15.00 och gäller Lof-delegaterna med respektive och beträffande hytterna gäller vad som sagts ovan.

Sista ombordsläppet, för övriga deltagare, sker kl 16.00-17.00 och då skall allahytter vara disponibla.

Fartyget anländer till Gdansk tisdagen den 30 maj kl 13.00 och då finns det möjlighet att följa med på sightseeing med buss alt. utforska Gdansk på egen hand.

Kl 18.00 avgår sedan fartyget mot Nynäshamn.

Totalpris p/p	A-hytt, utsides dubbel:	1955:-
	A-hytt, utsides enkel:	2345:-
	B-hytt, insides dubbel:	1955:-
	B-hytt, insides enkel:	2305:-
	Tillkommer: Sightseeing	150:-
	Lunch dag 2 o 3	140:-/måltid
	Parkering i Nynäshamn	90:-/dag.

Vi vill gärna veta hur många som avser att deltaga och ber därför att ni gör en intresseanmälan senast 25 september.

Intresseanmälan skickas till Flottans Män i Nynäshamn,
c/o Hans Martinelle, Hamngatan 7 B, 149 31 NYNÄSHAMN.

INTRESSEANMÄLAN ÄR EJ BINDANDE

Frågor besvaras av Hans Martinelle tfn 08 – 520 211 13, mob: 070 – 566 06 61
eller Lars Engvall tfn 08 – 777 95 26, mob: 0706 – 61 58 74.

Tänk på att passet skall vara giltigt i 6 mån. efter inresa i Polen samt att ni har ett giltigt europeiskt sjukförsäkringskort med er.

Ät Din lunch på Militärsällskapet

Tag för vana att då och då äta lunch på
MILITÄRSÄLLSKAPET.

Sittningar 11.30, resp. 12.30. Lunch bokas senast dagen innan per telefon. Lokalerna är öppna 11.00 till 14.00, måndag till fredag under säsongen. Är Du officer, reservare eller verksam i Totalförsvaret, kan Du mot årsavgift bli medlem och inta Din Lunch.

Medlemmar har dessutom möjlighet att disponera lokalerna för högtidsdagar eller andra sammankomster på kvällstid. Bokning sker i god tid, senast två veckor innan.

Njut av den vällagade och rikliga maten och koppla av i den trivsamma atmosfären.

Ta gärna med gäster. Ett konferensrum är iordningställt för sammanträden.

Adress: Valhallavägen 104. 3tr
Tel: 08-611 60 92
www.militarsallskapet.se

Weinsjös karikatyrrer

Finns i
bokhandeln!

SPÄNNANDE SVENSK MARIN HISTORIA!

Några av världshistoriens största sjöslag har utkämpats av den svenska flottan. Följ den dramatiska historien från Gustav Vasas tid till de nutida uppdragen vid Afrikas kust. Boken guidar även till det marina kulturarvet i Sverige och i våra grannländer. Ett standardverk för den marint intresserade.

De svenska fartygen under 300 år
analyseras i detalj. Har fartygen de
egentligen? I krig? Som seglare?
Jämfört med utvärlden?

Makten i Bild - www.maktenibild.se

Soldat & Teknik en tidning om och för de som formade vårt försvar

Förlaget Albinsson och Sjöberg är ett av Sveriges största specialtidningsförlag och då kanske mest kända för olika motortidningar. Tidningarna behandlar både dagen och det som en gång var och som bevarats för framtiden.

Förlaget med sin bas i Karlskrona ger även ut tidningar om båtar och nu också en tidning med militär anknytning. Var passar det inte bättre att ge ut en militär tidning än i Örlogsstaden Karlskrona, där genom åren flera hundra tusen unga män, och kvinnor även för den delen, gjort sin militärtjänst.

Vi träffar förlagsredaktören Erika Philipson för en pratstund. Vi är på Marinmuseum i Karlskrona och här, där marinens historia genom seklerna fram till idag går att ta del av, berättar hon, varför förlaget nu publicerar en tidning, *Soldat & Teknik*, med militärt innehåll.

Eldsjälar

- Vi har sedan länge insett att det finns ett stort intresse för försvaret och de som gjort lumpen har ett speciellt intresse för detta, berättar Erika. -Kanske inte bara teknik och materiel utan hur livet tedde sig i det militära, men tidningen vänder sig även till de, som har ett allmänt intresse av försvaret och militär historia. Det är givetvis även en tidning för alla de som är eller har varit anställda i försvaret och täcker alla de tre försvarsgre-

narna marinen, flygvapnet och armén.

- Det finns många eldsjälar som på olika sätt vårdar minnet av försvaret och dessa vill vi även skildra. *Soldat & Teknik* handlar om människans förhållande till tekniken och där människan står i centrum.

- Det är inte en tidning med bara fakta och teknik utan individen är också betydelsefull, berättar Erika.

Läsarbidrag

Soldat & Teknik innehåller även kåserier och berättelser från det dagliga livet i lumpen, roliga historier och annat, som inträffat genom åren.

- Här tar vi gärna emot bidrag från läsarna, både bilder och berättelser, säger Erika. Alla har något att berätta. Det kan vara text och bilder på

gamla fordon, anläggningar, byggnader, ja i stort sett allt som har någon koppling till försvaret. Tidningen innehåller också tips och information om olika evenemang med anknytning till försvaret.

Första numret kom ut i somras och nummer två utges i senare delen av oktober och sedan kommer ett nummer i början på nästa år. Tidsperioden är andra världskriget och perioden efter detta, kalla kriget, fram till i början 1990-talet, då muren föll och de militärpolitiska förhållandena i främst Europa förändrades. Det var en händelserik tid i det svenska försvaret.

Ingmar Elofsson

ingmar@comsek.se

Erika Philipson är förlagsredaktör på Förlags AB Albinsson & Sjöberg i Karlskrona Foto Ingmar Elofsson

Nordiskt marint kamratföreningsmöte i Ekenäs, Finland

Lördagen den 19 juni var det bröllopsfeber i huvudstaden Stockholm. Det märkte vi 14 svenska deltagare, som var på väg till det 15 Nordiska Marina Kamratmötet i vårt östra grannland Finland och där i Ekenäs Efter diverse vedermodor i Stockholm, nådde vi färjeterminalen i Stadsgården och kunde gå ombord f.v.b. till Åbo med m/s *Amorella*. Norska och danska deltagare tog flyget till hjälp åt båda håll. Även vi svenskar tog flyget hem.

Den norska truppen bestod av 5 herrar och 1 kvinna. Den danska delegationen var störst med 18 deltagare danskarna var störst med 18, värdarna Finland hade anmält 17 personer plus guider och många andra, som medverkade på olika sätt. Vi blev väl mottagna och fint inkvarterade i dubbelrum på Knipnäs studenthem.

Första punkt blev en busstur i Ekenäs följd av en vandring i gamla staden, som avslutades på en mysig kaffeservering. Senare första kvällen fick vi transport till

Nylands Brigads officersmäss, där vi intog våra middagar under dessa fantastiska dagar. Före måltiden hälsade stabschefen kommendör Juha Vauhkonen oss välkomna. Förutom att vara stabschef har han den höga och krävande uppgiften att vara ställföreträdande chef Nordic Battlegroup. Han berättade om verksamheten på Nylands Brigad, som är det enda truppförband i Finland, där all utbildning sker på svenska. Detta lockar till sig svensktalande från hela landet. Många övningar förläggs till Sverige eller kommer svenska marina förband till brigaden. Brigaden omfattar cirka 1000 värnpliktiga. Värnplikten finns fortfarande i Finland och av en åldersklass är cirka 1% kvinnor.

Brigaden sysselsätter 200 personer, varav ett trettiotal är civila. Brigaden ingår i Finska Marinen. Ekenäs ingår sedan den 1 januari 2009 i Raseborg nybildade stad tillsammans med Karis och Pojo kommuner med tillsammans 29 000 invånare. Språkförhållandet är 66%

Så gott som samtliga deltagare utanför officersmässen.

Olavi Niskanen mottar hederstecken av Johan Forslund.

Våra nordiska chefer. Från vänster Thore Madsen Norge Jens Löje Jensen Danmark Johan Forslund Sverige och värden för mötet Olavi Niskanen Finland. Bilden tagen på officersmässen vid Nylands Brigad.

svensktalande, 30,9% finsktalande och 2,5%, som talar andra språk. Avståndet till Helsingfors är 76 km och till Åbo 108 km. I Finland kan man redan på ortens skyltar se språkfördelningen. Står det svenska namnet först talar mer än 50% svenska.

Andra dagens morgon efter frukost på regementets matsal var det dags för flagghissning inne på brigaden och även en kransnedläggning på minnesstenen över svenska frivilliga, som kämpade för Finland i vinterkriget 1940. Senare på dagen efter lunch fick vi en verklig höjdpunkt i form av en sjötur i den finska skärgården med den finska motsvarigheten till stridsbåt 90. Den finska skärgården påminner mycket om Stockholms skärgård. Väl ute i ytterskärgården ökades hastigheten till uppskattningsvis 30-35 knop och efter en dryg timme hamnade vi på Hangö, som är ett av landets sommarparadis. Här finns även en livlig sjöfart med bland annat bilimport från Ryssland.

På kvällen var vi inbjudna till mottagning på Raseborgs stadshus, där många läckerheter serverades. Senare blev det middag och kamratkväll på officersmässen. Sista dagen i Finland besökte vi Hangö Frontmuseum,

som har en mycket intressant samling från krigens dagar. Museet var beläget ute skogen med skyttegravar och gamla befästningar. Vi besökte även Marskalk Mannerheims monument i Harparskog, där en minneskrans lades ner. Därefter intogs lunch och därefter genomfördes högtidlig avslutningsceremoni.

Våra Finska vänner och kolleger i Laivaston Kilta har all heder av ett fint och väl genomfört kamratmöte. Tack Olavi Niskanen och dina kamrater. Ett särskilt tack till vår guide Bror Boje Westerholm.

Nästa gång träffas vi i Danmark. Dit får säkerligen vår guide en speciell inbjudan.

Mannerheimsmonumentet i Hangö

Gunnar Gunnarson

Foto: Gunnar Gunnarson

Den finska Stridsbåten. .

Kransnedläggning på minnesstenen för svenska frivilliga i vinterkriget inne på Brigaden. Ryggarna tillhör våra Nordiska chefer.

KBV 003 i hemmahamnen

Ijuni anlände KBV 003 *Amfitrite* till hemmahamnen Karlskrona. Därmed var det sista av de tre stora utsjöfartyg, som tillförts Kustbevakningen på plats. Tidigare hade KBV 001 *Poseidon* och KBV 002 *Triton* kommit till Sverige och stationerats i Göteborg respektive på Gotland. Hemresan startade i Rumänien den 8 maj och via stopp på Malta och i Lissabon nådde man hemmahamnen den 3 juni.

Amfitrite var en nerednymf i den grekiska mytologin, som betyder den saliga. Hon var maka till Poseidon och mor till Triton.

Fyra timmars bilfärd från Bukarest ligger Galati, en ort med cirka 250 000 invånare. I denna rumänska industristad, cirka 80 distansminuter uppströms Donau, ligger det nederländska Damen Shipyards varv, där bygget av KBV 001-003 har pågått under drygt två år. Här har Kustbevakningen haft ett tiotal personer stationerade, vilka arbetade intensivt med att inspektera och kvalitetssäkra bygget av de nya miljöskyddsfartygen så att de blev just så bra, som Kustbevakningen föresatt sig i upphandlingen. Den tekniska specifikationen, som Kustbevakningens tekniske chef Åke Dagnevik varit huvudansvarig för, togs fram i oktober 2005.

Redaktören hade förmånen att få en specialvisning av fartyget och som ciceroner fungerade Åke Dagnevik och chiefen Patrik Eriksson. Den sistnämnde var direktrekryterad från handelsflottan och hade följt fartygsbygget från kölsträckning via sjösättning och hemfärd till Karlskrona.

Det är ett imponerande fartyg, som nu är i kustbevakningens tjänst. Hon är ett komplett miljöfartyg, men kan givetvis också brukas vid sjöräddning, vid havsövervakning och mycket annat, som ingår i Kustbevakningens uppgifter.

Fartygets dimensioner:

Längd 82 meter

Bredd 16 meter

Djupgående 5,0 meter

Hon deplacerar 3 800 ton och kan göra 16 knop.

5 Caterpillar dieslar ger en effekt på 6 600 kW.

Tittar vi på bränsleåtgången, så varierar denna självklart beroende på farten. Vid 5 knop drar fartyget 160 liter/min, vid 10 knop 360 liter och vid maxfart 16 knop 1 700 liter.

Fartyget förtöjt vid Handelshamnen i Karlskrona

Fartyget har två besättningar om vardera 15 kustbevakare.

Fartyget har mycket stor kapacitet vid oljekatastrofer. Man kan ta upp 1 000 kubikmeter olja med cirka 120 000 liter per minut. Man kan ta ombord 20 containrar. Hon är till skillnad från sina systerfartyg större möjligheter att gå i och hantera kemikalier. Hon är byggd i högsta isklass och har mycket stor bogserkapacitet.

Ett besök i fartygets inre ger en imponerande bild. Vid mitt besök pågick intrimning av de olika datasystemen, som man behöver i sin verksamhet. Maskincentralen var ett under av teknik. Komforten var av högsta klass med hypermodern byssa, rymliga hytter och trevliga mässar. Självklart fanns en gymanläggning. På bryggan fanns all modern teknik, som tänkas kan och stora möjligheter att manövrera fartyget från olika platser.

Under Saildagarna i Karlskrona visades fartyget upp och många besökare tog chansen att besöka detta fina fartyg, som, när detta läses, har påbörjat sin viktiga verksamhet i huvudsak i Östersjön, omfattande bl.a. oljesaner, brandsläckning till sjöss, bogsering m.m.

Ett stort tack till Åke Dagnevik och Patrik Eriksson för det mycket givande besöket.

Olle Melin

Foto: Olle Melin Ingmar Elofsson

Kustbevakningens
tekniska direktör
Åke Dagnevik

Det bästa från **POLFERRIES** Nynäshamn - Gdańsk

UPPTÄCK POLEN MED POLFERRIES

Vår bekväma färja MF Scandinavia tar dig till den vackra Hansastaden Gdańsk, en utmärkt utgångspunkt för vidare upplevelser i vårt spännande grannland.

Anrika Gdańsk vid polska kusten välkomnar dig till 1000 år och 1000 upplevelser, en vandring från historiens vingslag till dagens trendiga nöjen.

Polferries erbjuder färdiga och skräddarsydda paket för alla smaker och intressen.

Mer information:

Polferries AB, Färjeterminalen, 149 30 Nynäshamn
tel. 8 520 686 60, fax 8 520 172 54
e-mail: pax.nynashamn@polferries.se
www.polferries.se

POLISH BALTIC SHIPPING Co.

Vår medlem Nils Dahlborg tilldelades i samband med vårt 75-årsjubileum FM Hedersankare nr 86. På grund av ohälsa kunde Nils tyvärr inte delta personligen. Stockholmsföreningen fick därför uppdraget att överlämna hedersankaret till Nils i dennes bostad. Hedersankaret överlämnades den 2 maj av ordförande Örjan Sterner med hustru Ulla samt ansvarige för Trattenkommitten, Arne Keller. Motiveringen till utmärkelsen lästes upp och lyder som följer.

”Nils Dahlborg, som nu i sommar fyller 90 år, har under ett stort antal år bidragit till riksföreningens-, sedermera Stockholmsföreningens verksamhet samt framför allt till understöd av vår Tidskrift och vår semesterö Stora Tratten. Nils är den främste välgörare vi någonsin haft.

Nils Dahlborg som framgångsrikt genomförde sin tjänst i Kustflottan som värnpliktig personalofficer och avslutade sin tjänstgöring som löjtnant, fattade tidigt tycke för Flottans Män, dess Tidskrift och vår semesterö Stora Tratten. Han har varit en aktiv förespråkare för de värden som vår kamratförening står för; Kamratskap, Örlogstradition och Sjöförsvar.”

Nils uttryckte sin stora tacksamhet över utmärkelsen och inbjöd oss till sin 90-årsdag den 21 augusti. Efter ceremonin bjöd Nils hustru Ulla på champagne och delikata smittar.

En välkänd Karlskronabutik

Många minns fortfarande den lilla butiken vid västra änden av Stumholmsbron i nedervåningen på kasern Sparre. I den affären gällde inköpskort och de nutida idéerna med rabattkuponger, reklamblad och röda lappar var inte att tänka på.

Jag talar om Marinens proviantbod. På nyårsafton i år är det 33 år sedan butiken slog igen. Trots att verksamheten endast pågick i 53 år, så var det utan tvekan ett stycke militärhistoria, som gick i graven på nyårsafton 1977.

Efter omfattande turer kom verksamheten i gång den 2 juni 1923. Verksamheten började i källaren på nuvarande Sjöofficersmässen och från början fanns det 32 olika varuslag i sortimentet. Köpmännen i Karlskrona protesterade på det grymmaste mot initiativet att låta den köpstarka militära personalen handla i en egen butik till egna priser. I en skrivelse till Kungl Marinförvaltningen påpekades, att "privilegierandet av Flottans personal i Karlskrona helt stod i strid med den likarättsprincip, som nu efter alla privilegieförordningars upphävande konsekvent bör tillämpas i vårt land". De statsfinansiella följderna av denna handel kunde väntas bli allvarliga, samtidigt som effekterna måste bli kännbara, rent av förödande för stadens köpmän. Sådant borde staten inte medverka till eller främja.

Men egentligen var detta med proviantförsäljning inte något nytt för militär personal. Före proviantbodens tillkomst fanns det i Karlskrona liksom vid andra större garnisonsorter möjligheter för den militära personalen att privat köpa in av de produkter, som fanns i förråden. Bestämmelserna liksom försäljningsformerna varierade från plats till plats.

Kunderna måste uppvisa ett inköpskort. Ursprungli-

gen föreslogs, att endast personal vid officers- underofficers-, mariningenjör-, marinintendents- och marinläkarkårerna liksom ecklesiastikstaten och poliskåren liksom gifta underofficerskorpraler och korpraler skulle få rätt att ta ut proviant till självkostnadspris.

Efter hand ändrades reglerna för inköp. Alla anställda i marinen fick möjlighet att handla och även Karlskronavarvets personal fick behålla rätten efter bolagsbildningen 1961. Även sedan man gått i pension behölls inköpsrätten. Koder på inköpskortet skvallrade om familjens storlek m.m. och innebar vissa begränsningar, vad gäller omfattningen av inköpen. Detta system fanns dock inte kvar vid nedläggningen. Rätten för Karlskronavarvets personal fick kollegerna vid det nyetablerade Uddcomb att agera. De krävde jämställdhet med systerföretagets Karlskronavarvets anställda. Båda företagen tillhörde ju dåvarande Statsföretag. Begäran lämnades utan avseende.

1934 flyttade verksamheten till lokalen vid Stumholmsbron och där blev den kvar till nedläggningen. Från början var ett underbefäl ur flottan som med hjälp av värnpliktiga svarade för kommersen. Efter hand kom civil personal in i verksamheten och så småningom var det endast civila i butiken. Verksamheten sorterade under Intendenturförvaltningen först vid Karlskrona station och sedermera Sydkustens marindistrikt, Marinkommando syd och slutligen Sydkustens örlogsbas.

Proviantbodens förste civila föreståndare var E Hj Rosén och han anställdes på 1950-talet. Då var verksamheten som störst och omfattade ett femtontal anställda. Siste föreståndare var Elsa-Greta Malmgren och hon hade till sin hjälp två heltidsanställda och tre deltidsanställda butiksbiträden.

Charkuteriprodukterna från Kronocharkuteriet på Stumholmen liksom ankarstockarna från Kronobageriet stod under alla åren högt i kurs hos kunderna. Men även konserver från kronans förråd hade stor åtgång. I princip fanns allt som hörde en modern speceriaffär till. År 1963 infördes snabbköpsprincipen och samtidigt gjorde mejeriprodukterna entré i sortimentet.

Redan 1963 anmälde dåvarande Statskontoret till Kungl Maj:t, att rörelserna borde avvecklas eller övergå till annan huvudman (bageri, charkuteri och proviantbod). Men ganska omgående ångrar man förslaget och påpekar, att förändringar inte kan ske utan avsevärda investeringar och att arbetsmarknadsläget i Karlskrona motiverar ett bibehållande. Turbulensen fortsatte sedan under hela 1960- och 1970-talen Upprepade beslut om nedläggning följdes lika snabbt av beslut i motsatt riktning. Det verkar som om ingen ville hålla i skiftet, fastän alla visste att yxan måste gå.

Sista personalgänget. Från vänster Ellen Heimfors, Kajsa Larsson, Sigbritt Olsson, Lilly Jonasson och föreståndaren Elsa-Greta Malmgren.

Några beslutsdatum:

17 december 1965: Verksamheten får fortsätta intill 1 juli 1970.

27 juni 1969. Driften skall fortgå intill den 1 juli 1973.

10 mars 1972. Verksamheten får fortgå även efter den 1 juli 1973.

Det blev emellertid linjeorganisationen vid Sydkustens örlogsbas, som själva i en utredning kom att bli bödel för verksamheten. I utredningen föreslogs, att verksamheten skulle läggas ned den 31 december 1978 och som motiv angav bl.a.

- det går ej längre att leverera till hänvisade förband till marknadsmässiga priser, om dessa i sig skall inkludera samtliga kostnader beroende på

- minskande kundunderlag
- allt större och rationellt drivna konkurrentföretag
- ökade lönekostnader
- kundernas övergång till bekväma livsmedel

Örlogsbaschefen lät också en konsultfirma utreda förutsättningarna för en fortsatt drift och resultatet var entydigt: "Utan kraftig subvention har verksamheten inga som helst möjligheter till lönsam drift, varken ur företagsekonomisk eller ur produktionsteknisk synpunkt."

Nedläggningen kom dock ett år tidigare än planerat. Efter förhandling med personalorganisationerna beslöts att verksamheten skulle läggas ned med utgången av år 1977.

Kvarvarande personal överfördes till nya arbeten vid Sydkustens örlogsbas och Blekinge kustartilleriförsvär.

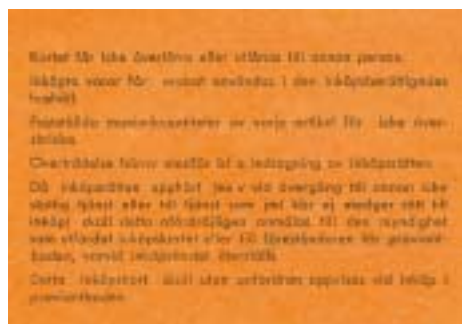
Proviantboden låg längst österut i kasern Sparre intill Stumholmsbron. Foto: Olle Melin

Olle Melin

PS. Det finns många historier om ankarstocken, som nämns ovan, eller kusen, som den också kallades. Bland annat finns den om den gamle matrosen i utlämningsluckan på "Bröbarjet" på Stumholmen, som satt på amiralinnans ankarstock för att den inte skulle kallna utan bibehålla det nybakade brödets ugnsvärme eller påståendet att björkholmsfruarna kunde konstatera, att de degtrampande båtsmännen vid ett visst tillfälle var rån Öland, vilket sades ge brödet särskilt pikant smak. **DS**

Den siste föreståndaren, Elsa-Greta Malmgren, expedierar verkmästare Birger Melin (längst bort) och hans hustru Rosa. Foto Stig Alvar Johansson

Bogserbåtar

Kabusa böcker har under 2009 utkommit med en bok av Anders Hilmersson, *Bogserbåtar*. Författaren har kallat inledningskapitlet för *Pojkdrömmen i vuxen ålder* och när man läser detta och resten av boken, så förstår man fascinationen kring dessa havens arbetshästar. Här finns allt, som kan intressera en läsare av nautisk litteratur från teknik, besättning, assistans och inte minst märkliga händelser. Boken är synnerligen rikt illustrerad, vilket avsevärt höjer bokens värde.

Kabusa förlag ISBN 978 91 7355 115 1

Ångfartyget Norrskär 100 år

Än i dag kan man se ångbåtar i Stockholms skärgård och vissa går ännu i reguljär trafik. Waxholmsbolagets *Norrskär* och *Storskär* är exempel på detta. Men det finns fler. I år passar *Norrskär* på att fylla 100 år. Hon byggdes 1910 på Eriksbergs mekaniska verkstad och fick från början namnet *Sandhamns express*, eftersom hon sattes in på Sandhamnstraden.

Stiftelsen Skärgårdsbåten har till jubileet gett ut ett litet häfte om *Norrskär*, skrivet av stiftelsens ordförande Lennart Rydberg. Förutom fartyget ges en utförlig beskrivning om bl.a. trafiken till och från Sandhamn. Häftet är rikt illustrerad med bilder från olika tidsperioder. Ett mycket trevligt häfte att botanisera i.

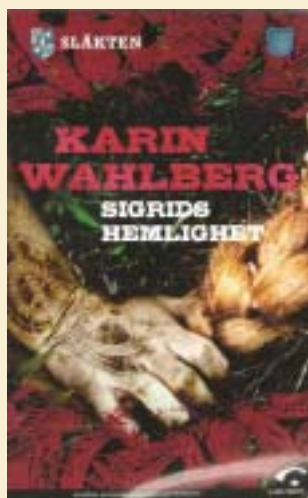
Utgivare: Stiftelsen Skärgårdsbåten

Båtar på vägg

Den här boken har några år på nacken, men blev åter aktuell i år i samband med en utställning på Marinmuseum i Karlskrona kallad *Möt horisonten*. På utställningen visas näringslivsdoldisen Erik Ekegrens omfattande samling, vilken också skildras i boken. *Båtar på vägg*. Boken presenterar i korthet över hundra olika konstnärer och deras marina målningar (135 stycken) och rederiaffischer (16 stycken). Även skeppsporträtt eller kaptensbilder ingår i samlingen. Upphovsmannen till samlingen, Erik Brorson, har skrivit inledningen och förklarat sitt stora intresse för marinmålningar. Alla sorters fartygsbilder, både av örlogs- och handelsfartyg ingår i boken. Mest effektivt av avbildade har givetvis varit fartyg med svällande segel, upprörda hav, förlisningar och sjöslag.

Magnus Ullmans förlag 2004. ISBN 91-631-5468-4

Sigrids hemlighet

För några år sedan startade Historiska Media en bokserie, där olika författare skulle följa en släkt från forntid fram till våra dagar. Först ut var Katarina Mazetti med *Blandat blod*. Nu är nummer 2 av Släkten ute och denna gång är det författarinnan Karin Wahlberg, som med *Sigrids hemlighet* fortsätter serien. Historien utspelar sig i början av 1000-talet i och omkring Sigtuna. I fokus står den tidlösa kärleken mellan föräldrar och barn och den ständiga rädslan, att man förlorar den man älskar.

Boken finns även i pocketupplaga.

Sanningen om ubåtsfrågan

Förre överbefälhavaren Bengt Gustafsson har efter sin avgång ägnat ett par år att pröva frågan; *Varifrån kom de ubåtar, som kränkte svenska vatten?* För många kanske boken kan betraktas som en partsinläga, men han granskar också kritiskt försvarets insatser. Slutsatsen är, att bevisen för att det förekom många ubåtskränkningar av svenska vatten är bärande. Genom att noggrant pröva fakta på möjliga kränkande stater, kommer författaren fram till, att de systematiska kränkningarna skedde av ubåtar, som kom österifrån. Att det finns oklarheter, som ännu inte gått att besvara, är något, han inte förnekar. Boken utgör ett intressant inlägg i den ständigt pågående ubåtsdebatten.

Santérus förlag ISBN 978-91-7359-040-2

Bokpresentatör
Olle Melin

Kungl Amiralitetskyrkan 325 år

Lördagen den 19 september 1685 gick amiralitetsmusikanter runt i den nya staden Karlskrona för att kungöra, att dagen efter skulle Kungl Amiralitetsförsamlingens nya kyrka, Ulrica Pia invigas.

Redan året efter Karlskronas grundande 1680 bildades den militära Kungl Amiralitetsförsamlingen som församling för all flottans personal i Karlskrona. Det fanns ytterligare två församlingar i staden, Storkyrkoförsamlingen (sedermera Stadsförsamlingen) och Tyska församlingen.

Kyrkan, byggd i trä med virke från Livland, byggdes som ett provisorium. Vem som skapat kyrkan, vet man inte, men mycket pekar på, att det är generalkvartermästaren Eric Dahlberg, som ligger bakom bygget.

Vid olika tillfällen har diskuterats ersättningskyrka. Bl.a. påbörjades i mitten av 1700-talet bygget av en ny kyrka söder om Amiralitetsklockstapeln, men sedan byggnaden blivit 7 alnar hög, stoppades bygget och förföll till en ruin, som togs bort i mitten

av 1800-talet. Ytterligare kyrkobyggnader planerades, men påbörjades aldrig.

Det har funnits ett antal militära församlingar i Sverige, men de flesta försvann i samband med 1925 års försvarsbeslut. Kvar blev de marina församlingarna på Skeppsholmen och i Karlskrona. Skeppsholms församling försvann 1970 och ensam kvar som militär församling och en av landets fem icke territoriella församlingar står ännu i dag Kungl Amiralitetsförsamlingen med sin kyrka, Ulrica Pia, uppkallade efter Karl XI:s fromma gemål.

Söndagen den 19 september firas 325-årsdagen med en musikkässa, där Marinens Musikkår spelar ett för dagen nyskrivet orkesterverk. Även musikkåren firar denna dag sitt 325-årsjubileum.

Det första skottet, som avlossades från det under byggnad varande Kungsholmsfort, ägde rum just den 20 september 1685 som ett hyllningsskott till den nya kyrkan.

Olle Melin

Foto: Olle Melin

Modell av korvetten Karlskrona hänger i kyrkan

Gubben Rosenbon, Karlskronas kanske mest kända profil, poserar utanför kyrkan

Födelsedagar Vi hyllar

95 år född den

30-10 1915 Amiral Bengt Lundvall FORSVIK
14-11 1915 fd Stationsmästare Stig Tjäder UPPSALA
15-11 1915 Kamrer Olof Sollén ÄNGELHOLM
1-12 1915 Ingenjör Carl-Fredrik Adlerstråhle
STENUNGSUND
28-12 1915 Göte Andersson FALKENBERG

90 år född den

8-10 1920 Nils-Erik Karlsson VÄSTERÅS
20-10 1920 Fanjunkare Karl Gunnar Johansson
JOHANNESHOV
25-10 1920 Verkmästare Börje Johansson VÄSTERÅS
27-10 1920 Gunnar Rosendahl ÄNGELHOLM
15-11 1920 Örlogskapten Ulf Norin VISBY
16-11 1920 Kapten Bengt Jonsson KARLSKRONA
29-11 1920 Konstnär Leif Rane HALMSTAD
11-12 1920 Maskinist Alf Carlsson MÖLNDAL

85 år född den

3-10 1925 Kjell Persson ANGERED
4-10 1925 Bertil Hagelqvist GÖTEBORG
5-10 1925 Gunnar Kihlander HANINGE
9-10 1925 Kapten Bengt Lindgren STOCKHOLM
27-10 1925 Alf Andersson UTANSJÖ
28-10 1925 Företagsekonom Fredrik Johansson SURTE
31-10 1925 Mätningssingenjör Knut Brandt ANGERED
5-11 1925 Maskinist Hans Wedin UPPSALA
6-11 1925 Ingenjör Bengt Forsmalm V FRÖLUNDA
14-11 1925 Gudmund Braun KRISTIANSTAD
8-12 1925 Kommendör 1 gr Bengt O'Konor STOCKHOLM
17-12 1925 Arne Skoogh HALMSTAD
19-12 1925 Stig Edin HÄRNÖSAND

80 år född den

2-10 1930 Kjell Jansson KARLSKRONA
6-10 1930 Servicerrådgivare Lars-Olof Rynge GÖTEBORG
13-10 1930 Thomas Osvald LIDINGÖ
23-10 1930 Eric Sydmo SKÄRHOLMEN
28-10 1930 Arne Jönsson VÄRNAME
28-10 1930 Sven-Erik Svensson KALMAR
4-11 1930 Gunnar Sandberg VÄSTERVIK
4-11 1930 Wilhelm Sebardt VÄSTERVIK
11-11 1930 Sjöingenjör Lars-Ivar Centerfalk GÄVLE
14-11 1930 Martin Lundberg BILLDAL
15-11 1930 Morgan Bornling KULLAVIK
30-11 1930 Kent Brandt GÖTEBORG
7-12 1930 Thorleif Forford VÄSTERÅS
10-12 1930 Löjtnant Rune Sjölin HANDEN
11-12 1930 Oscar Sjögren NYNÄSHAMN
24-12 1930 Olle Nordström ENSKEDE GÅRD
26-12 1930 Ingenjör Rolf Lyrevik SKÄRHOLMEN
27-12 1930 Nils Annas HANINGE
28-12 1930 Kommendörkapten Ture Olsson TUNDELSTA
31-12 1930 Kommendörkapten Conrad Cavalli-Björkman
TUNDELSTA

75 år född den

2-10 1935 Bengt Andersson VÄSTERVIK
6-10 1935 Avdelningsdirektör Allan Uddh KARLSTAD
7-10 1935 Björn Ericson ASARUM
9-10 1935 Kaj Lindahl TRELLEBORG

13-10 1935 Taxiägare Alf Engleson KRISTIANSTAD
16-10 1935 Olof Stäring VÄSTERVIK
16-10 1935 Evert Tryding STOCKHOLM
18-10 1935 Kapten Sten Åke D-son Johansson OBBOLA
21-10 1935 Ingenjör Erik Sigfeldt MÖLNDAL
28-10 1935 Konservator Leif Roland Strinde NORSBORG
29-10 1935 Kommendörkapten Jan Wikberg ÖSTERSUND
31-10 1935 Kommendör 1 gr Gustaf Taube LIDINGÖ
6-11 1935 Ebbe Andersson RAMDALA
14-11 1935 Karl-Erik Johansson VARBERG
23-11 1935 Nils Bjällsjö VÄRNAME
30-11 1935 Knut Weiland TRELLEBORG
1-12 1935 Klas Freij KARLSKRONA
7-12 1935 Polisinspektör Arne Palm NÄTTRABY
8-12 1935 Nils-Georg Folkesson VÄXJÖ
9-12 1935 Leif Åke Andersson SKÖNDAL
16-12 1935 Musiklärare Bengt Fridfors RONNEBY
18-12 1935 Örlogskapten Bror Wahlberg VÄSTERHANINGE
21-12 1935 Bengt Fogelström HJO
24-12 1935 Boris Roslund HELSINGBORG
26-12 1935 Jan Florén ASARUM
29-12 1935 Bertil Persson HELSINGBORG
29-12 1935 Rolf Rosenberg SOLLENTUNA

70 år född den

2-10 1940 Erik Wahlund NYNÄSHAMN
4-10 1940 Dag Edvardsson HÖNÖ
15-10 1940 Edmund Ströbaek HALMSTAD
19-10 1940 Rolf Bondesson KARLSHAMN
23-10 1940 Lars Carlberg VÄSTERVIK
23-10 1940 Sven Palmkvist GÖTEBORG
26-10 1940 Lars Öhman HÄRNÖSAND
28-10 1940 Lars Rohdin HOLMSJÖ
4-11 1940 Göran Larsson KARLSHAMN
15-11 1940 Janne Kjellsson HANINGE
20-11 1940 Löjtnant Gert Nordin UTANSJÖ
26-11 1940 Sylve Lorentsson HALMSTAD
27-11 1940 Gunnar Feldt LINKÖPING
7-12 1940 Montör Göran Wilhelm Lundblad KRISTIANSTAD
7-12 1940 Bo Rex V FRÖLUNDA
13-12 1940 Advokat Hans Josefson GÖTEBORG
14-12 1940 Bert Ågren KARLSTAD
23-12 1940 Marindirektör Bo Asplund ÖSMO
23-12 1940 Jan Broström V FRÖLUNDA
26-12 1940 Ingenjör Knut Andersson KARLSKRONA

65 år född den

1-10 1945 Benni Svensson VÄXJÖ
4-10 1945 Chaufför Per Otte Ekstrand ÄNGELHOLM
9-10 1945 Erling Andersson SKÄRHOLMEN
10-10 1945 Högbåtsman Lars Ove Englund SÖDERTÄLJE
10-10 1945 Lasse Mark HJÄRNARP
14-10 1945 Jan Nilsson TRELLEBORG
24-10 1945 Leg läkare Sven-Göran Blanch HÖGANÄS
25-10 1945 Stellan Nilsson HALMSTAD
26-10 1945 Ingenjör Kaj Johnsson ÅBY
27-10 1945 Hans Johnsson KARLSKRONA
29-10 1945 Ulf Almljung V FRÖLUNDA
1-11 1945 Rolf Sander FILIPSTAD
2-11 1945 Rolf Monéus STOCKHOLM

2-11 1945 Leif Nilsson TRELLEBORG
 5-11 1945 Anders Rick ÄNGELHOLM
 6-11 1945 Roland Wehlin ÄNGELHOLM
 14-11 1945 Sjöman Gurli Johansson KVISSLEBY
 15-11 1945 Bengt Ohlsson KARLSHAMN
 18-11 1945 Jan Rydnert HAVERDAL
 27-11 1945 Freddy Lind FRILLESÅS
 28-11 1945 Sven-Olov Vretenvik VENDELSÖ
 30-11 1945 Paul Franke LYCKEBY
 2-12 1945 Bo Lindström ÄNGELHOLM
 5-12 1945 Sven Olof Remen VÄXJÖ
 11-12 1945 Lars-Olof Karlsson TRELLEBORG
 17-12 1945 Torbjörn Ericsson VÄSTERHANINGE
 18-12 1945 Roland Berg TYRESÖ
 18-12 1945 Anders Hoberg HELSINGBORG
 29-12 1945 Logistikchef Jan Johansson EDSBRO
60 år född den
 6-10 1950 Bo Wetterlöv NYVÅNG
 17-10 1950 Roland Claeson KALMAR
 17-10 1950 Skatterevisor Roland Claeson KALMAR
 2-11 1950 Ingenjör Tommy Claesson VALDEMARSVIK
 8-11 1950 Montör Björn Berg HÖNÖ

10-11 1950 Bo Karlsson KARLSKRONA
 26-11 1950 Ingenjör Olle Egnér SOLLENTUNA
 1-12 1950 Fotograf Hans-Erik Broberg GÖTEBORG
 4-12 1950 Johnny Lindqvist NORRKÖPING
 5-12 1950 Bo Pettersson HÄRNÖSAND
 10-12 1950 Lars Gren KARLSKRONA
 11-12 1950 Lars-Erik Johansson NÄTTRABY
 15-12 1950 Rickard Grugiel VÄXJÖ
 21-12 1950 Lars Flärdh NORRKÖPING

50 år född den

1-10 1960 Folke Wärme HÄRNÖSAND
 9-10 1960 Bo Lennerth SUNDSVALL
 15-10 1960 Birger Nordlund ÄLANDSBRO
 23-10 1960 Stafan Engelbrektson SOLLENTUNA
 10-11 1960 Ingvar Berndtsson SÄVE
 11-11 1960 Demonstratör Jan Sjölander JÄRNA
 27-12 1960 Nils Karlsson MOTALA

40 år född den

3-10 1970 Civiling. Carl Stenport SALTSJÖBADEN
 15-11 1970 Warwick Tucker UPPSALA
 26-11 1970 Thomas Westerberg SÖDERTÄLJE

Nya medlemmar

Vi hälsar följande medlemmar välkomna och önskar att alla skall få mycket glädje av medlemskapet.

Göteborg

Göran Werner
 Hans-Erik Broberg
 Jan Kjellstrand
 Torbjörn Odsvik
 Ingvar Ström
 Rune Söderström

Haninge

Kjell Eriksson
 Örjan Sundkvist

Härnösand

Pertti Molin
 Christina Bellman
 Jan Brännholm
 Jorma Kinert
 Jorma Lundkvist

Annett Nordlinder

Karin Sellén
 Peter Valvik
 Ulf Ögren

Karlshamn

Martin Bohlin
 Torbjörn Kaarle

Stockholm

Nicklas Bennwik
 Per Ferm
 Ragnar Gustavsson
 Ulf Hilding
 Hans Isaksson
 Lars Johnsson
 Hans Kruse
 Stefan Moberg

Robert Charley Nordqvist

Karl Erik Samuelsson
 Karl-Åke Sjöberg
 Per Öster

Västervik

Lars Andersson
 Sören Christensen
 Gunnar Johansson
 Gösta Lindgren
 Jörgen Lundgren
 Ebbe Rosen
 Bo Råström
 Gunnar Sandberg
 Wilhelm Sebardt
 Gunnar Severin

Västerås

Per-Owe Andersson

Växjö

Bengt Denward

Ängelholm

Karl-Axel Niessen
 Ronny Olsson
 Sven Gustav Persson
 Inge Sanén
 Wille Wilhelmsson

Norrköping

Lars Flärdh
 Åke Forsell
 Hans Ornefalk

Trelleborg

Curt Hallberg

Julhälsningar

Glöm inte att skicka in en julhälsning, som kommer att införas i nr 4.

Hälsningarna kostar 40 kr för medlem och 80 kr för förening och sätts in på plusgiro 588 19 – 4 före den 9 november.

Lennart Bresell
 Kansliet

Avlidna kamrater

Tjänsteman Hans O. E:son Bergmark STOCKHOLM
Född den 25 januari 1919 Avliden den 6 juni 2010

Kapten/FIR Sven Arne Burefalk SOLNA
Född den 10 december 1927 Avliden den 22 juli 2010

Leif Gall VÄSTERVIK
Född den 11 december 1940 Avliden 2010-05-29

Ombudsman Sture Andreas Dryler UMEÅ
Född den 28 maj 1924 Avliden den 3 maj 2010

Sven Ekfeldt VARBERG
Född den 15 januari 1930 Avliden den 25 maj 2010

Ingenjör Bertil Eriksson VÄSTERVIK
Född den 25 februari 1934 Avliden den 28 december 2009

Ingvar Eriksson MUNKALJUNGBY
Född den 26 juni 1936 Avliden den 5 juli 2010

Bertil Greijer VÄSTERÅS
Född den 18 mars 1930 Avliden den 25 maj 2010

Klas Gustavsson VÄXJÖ
Född den 18 januari 1929 Avliden den 23 juli 2010

Lennart Hansson MALMÖ
Född den 19 februari 1930 Avliden den 14 maj 2010

Bengt-Erik Jansson TORSLANDA
Född den 21 april 1939 Avliden den 28 april 2010

Kapten Karl Lannemark ENSKEDE
Född den 13 juli 1917 Avliden den 23 juni 2010

Sigvard Lidh HALMSTAD
Född den 21 mars 1935 Avliden den 11 april 2010

Bengt Ohlson KNIVSTA
Född den 4 februari 1914 Avliden den 21 april 2010

Rolf Ohlsson LOFTAHAMMAR
Född den 29 januari 1952 Avliden den 8 maj 2009

Alvar Olin TRELLEBORG
Född den 4 december 1934 Avliden den 29 juli 2010

Viceamiral Per Rudberg VÄRMDÖ
Född den 29 augusti 1922 Avliden den 9 maj 2010

Köksmästare Carl Rudolph GÖTEBORG
Född den 24 maj 1921 Avliden den 13 juni 2010

Tullinspektör Gunnar Selander FALSTERBO
Född den 23 maj 1925 Avliden den 19 september 2009

Kurt Skoog VÄDDÖ
Född den 17 september 1922 Avliden den 8 juni 2010

Sjökapten Stig Sundstedt ÖSTERSKÄR
Född den 2 mars 1918 Avliden den 15 maj 2010

John-Eric Törnsten HÄRNÖSAND
Född den 22 juni 1930 Avliden den 30 maj 2010

**Hedra våra avlidna kamraters minne
med en gåva till Flottans Män.
Pg 5 88 19-4.**

**Efter Din betalning sänder FM
kansli blanketten till de sörjande.**

Carl Rudolph im memorian

Förre förste högbåtsmannen Carl Rudolph har avlidit i en ålder av 89 år. Han sörjes närmast av barnen Gittan och Jan med familjer.

Carl Rudolph växte upp i Malmö. Vid 19 års ålder reste han till Karlskrona, där han tog värnning vid Kungl. Flottan den 1 augusti 1940 som kock. Han förblev Flottan trogen ända till sin pensionering på 1980-talet.

Under hela denna tid var han mestadels sjökommenderad och kom att tjänstgöra på de flesta fartygstyper i Flottan såsom pansarskepp, kryssare, jagare, minsvepare och isbrytare, ja till och med på segelfartyg. Under ett flertal långresor kom han att besöka länder jorden runt. Han tillvann sig stor respekt både genom sin yrkesskicklighet och sitt oeftergivliga krav på god ordning. Hans rykte som framstående köksmästare ledde till, att han även fick ansvara för kungamiddagar.

Efter avslutad aktiv tjänst engagerades han i logen Orion för att under många år på ett mycket uppskattat sätt svara för utspisningen på logens sammankomster.

1976 blev Calle medlem i föreningen Flottans Män i Göteborg, där han på olika sätt bidrog till att skapa trivsel. Han framträdde med berättelser från sin långa händelserika tid i Flottan, framförda med både kraft och humor. En förnämlig insats gjorde han också som skribent. Han levererade regelbundet bidrag till vår klubbtidning Pejling. I boken "Flottans män berättar mera" svarar han för flera artiklar, där hans något ålderdomliga stil väl svarar mot innehållet.

Med Carl Rudolphs bortgång har vår förening förlorat en god och uppskattad kamrat och en av sina tongivande medlemmar. Tack för allt Du har gett oss, Calle!- Vila i frid!

För Föreningen Flottans Män i Göteborg
Lennart Johansson.

Bli medlem i "FLOTTANS MÄN", kamratföreningen som värnar om örlogstradition, kamratskap och sjöförsvaret.

HOS "FLOTTANS MÄN" FINNS ALLTID EN VÄN

På näst sista sidan i tidskriften hittar du de lokala föreningarnas kontaktmän

Flottans Mäns 75-årsjubileum

Nu är DVD skivan klar - Köp den och skaffa ett minne för livet!

Vår jubileumsresa till Riga är naturligtvis noggrant redovisad. Dessutom finns en presentation av Flottans Män med bidrag från sex föreningar med på skivan.

Beställ skivan hos Flottans Män i Stockholm genom att sätta in **150 kronor** (inkl frakt) på plusgironummer: **35 80 22 -2**. Glöm inte att ange namn och adress.

Drivline-system

Elektroniska
kontroll-
system

Arneson
Surface
drives

Hydrauliska
marin-
växlar

För effekter 20-1450 kW

HamiltonJet

Vattenjet

För effekter 100-3000 kW

TRANSFLUID
trasmissioni industriali

Kopplingar

Kopplingar för marint & industriellt bruk

R & D MARINE LTD.

Flexibla
kopplingar

För effekter 5-1200 kW

wavestream™

Slagvatten-
filter

Wavestream filter
monteras på länsumpen

TRANS-AUTO AB

Drivline systems for mobile and marine applications

Reservdelar och service:

- Twin Disc marinväxlar
- Borg - Warner marinväxlar
- SCG marinväxlar
- Hamilton vattenjet
- Walter vinkel och reduktionsväxlar
- Transfluid kopplingar

Trans-Auto AB, Förrödsvägen 6, Box 215, 151 23 Södertälje. Tel. 08-554 240 00, Fax 08 554 240 09. www.transauto.se

Kontaktmän i förbundsstyrelsen och lokalföreningar

Styrelse och lokala föreningar kan även nås via hemsidan www.flottansman.se

Förbundsstyrelse och kansli

Förbundsordf	Johan Forslund	08-571 448 51	Dagsverksgatan 14	134 65	INGARÖ	
Vice förb.ordf	Jan Wikberg	063-12 95 62	Spovvägen 33	831 62	ÖSTERSUND	
Sekreterare	Bo Schagerberg	08-530 447 57	Månbergsvägen 4	140 39	NYNÄSHAMN	bo.sch@bredband.net
Sekreterare	Örjan Sterner	08-745 23 02	Odenvägen 19	136 42	HANINGE	
Kanslichef	Lennart Bresell	08-449 31 58	Balingsnäs vägen 92	141 34	HUDDINGE	lennart.bresell@telia.com
Medlemsregister	Nils-Gösta Persson	0320-557 44	Svansjö Magerhult 6	511 93	TORSTORP	n-gpersson@swipnet.se
Infoansvarig	Bo Schagerberg	08-530 447 57	Månbergsvägen 4	140 39	NYNÄSHAMN	bo.sch@bredband.net
Webbmaster	Bengt-Olof Arnsten	063-57 93 00	Havrevägen 4 nb	831 71	ÖSTERSUND	
Kansli	Flottans Män	08-678 09 08	Teatergatan 3	111 48	STOCKHOLM	riksforbundet@flottansman.se
			Öppet tisdagar 9-16			

Region Nord

Representant i förbundsstyrelsen: Jan Wikberg.

Härnösand	Lars Sellgren	0611-196 34	Hagagatan 74	871 40	HÄRNÖSAND	
Sundsvall	Bertil Graeve	060-57 97 14	Borevägen 5	860 32	FAGERVIK	
Östersund	Jan Wikberg	063-12 95 62	Spovvägen 33	831 62	ÖSTERSUND	

Region Mitt

Representanter i förbundsstyrelsen: Örjan Sterner, Bo Schagerberg och Ove Hagström.

Gotland	Olof Berglund	0498-21 51 75	Lyegatan 22	621 43	VISBY	
Föreningslokal:	Marinstugan	0498-21 14 17	Södervägen 56 B	621 58	VISBY.	
Haninge	Lars Engvall	08-777 95 26	Lilla Hundens gata 422	136 64	HANINGE	engvall.lars@telia.com
Linköping	Gunnar Feldt	0709-40 64 00	Tuvgatan 28	589 57	LINKÖPING	
Norrköping	Ove Hagström	011-23 90 15	Nygatan 55	602 34	NORRKÖPING	ovemarin@tele2.se
Föreningslokal:	Marinlokalen	011-13 84 25	Saltängsgatan 48	602 38	NORRKÖPING.	flottansman@telia.com
Norrköping	Lars Krüger	0176-23 46 41	Norrviden 1472	760 21	VÄTÖ	08276578@telia.com
Föreningslokal:	"Marinlokalen".		Götgatan 14 A	761 64	NORRTÄLJE.	(ej postmottagning)
Nynäshamn	Hans Martinelle	08-520 211 13	Hamngatan 7B	149 31	NYNÄSHAMN	
Stockholm	Örjan Sterner	08-745 23 02	Odenvägen 19	136 42	HANINGE	
Föreningslokal:	Flottans Män	08-611 10 11	Teatergatan 3	111 48	STOCKHOLM.	
Södertälje	Thomas Westerberg	08-550 344 42	Ekenbergsgatan 30	152 43	SÖDERTÄLJE	t_westerberg@hotmail.com
Föreningslokal:	Notholmen	08-55 15 50 14	Hörningsholm,		MÖRKÖ	(ej postmottagning),
Västerås	Stieg Andersson	0708-908616	Bäckvägen 6	734 51	KOLBÄCK	vasteras@flottansman.se
Föreningslokal:	Flottans Män		Slakterigatan 10	721 32	VÄSTERÅS	stieg.andersson@swipnet.se

Region Syd

Representanter i förbundsstyrelsen: Göte Lindberg och Rolf Pärnhem.

Kalmarssund	Bengt Hammarlund	0480-227 03	Drott. Margaretas väg 27A	392 45	KALMAR	abe@hammarlund.net
Karlshamn	Rolf Pärnhem	0454-19 611	Drottninggatan 22	374 35	KARLSHAMN	parnhem@telia.com
Föreningslokal:	Flottans män	0454-163 40	Lärkgatan 2	374 34	KARLSHAMN	
Karlskrona	Per Nordgren	0455-268 30	Orkestergatan 30	371 49	KARLSKRONA	pernordgren@gmail.com
Kristianstad	Lars-Ingvar Elofsson	044-23 50 31	Byastensvägen 10	291 77	GÅRDS KÖPINGE	l.i.e@tele2.se
Malmö	Jörgen Persson	0413-603 44	Vångavägen 9	241 32	ESLÖV	jorgenpersson.fmmalmo@telia.com
Trelleborg	Göte Lindberg	0410-401 84	Syréngatan 3	231 53	TRELLEBORG	gotelindberg@hotmail.com
Västervik	Carl-Erik Edström	0490-184 20	Sjöviksgatan 2	593 42	VÄSTERVIK	familjennord@bredband.net
Växjö	Lennart Salomonsson	0474-330 38	Eke Solklint	360 42	BRAÅS	vaxjo@flottansman.se

Region Väst

Representanter i förbundsstyrelsen: Lars Linde och Lars-Erik Wennersten.

Göteborg	Bertil Andreasson	031-29 37 57	Stensängens lycka 18	423 36	TORSLANDA	bertil.andreasson@comhem.se
Föreningslokal:	Marinstugan	031-29 07 23	Örlogsvägen 6, Nya Varvet.	426 71	V.FRÖLUNDA	goteborg@flottansman.se
Halmstad	Kjell Jönsson	035-13 01 44	Norra vägen 21	302 31	HALMSTAD	kjellgudd@gmail.com
Föreningslokal:	Marinstugan	035-10 84 22	Dragvägen	302 42	HALMSTAD	halmstad@flottansman.se
Karlstad-Värmland	Göte Rahm	054-15 52 05	Stinsgatan 2	652 26	KARLSTAD	
Lysekil	Van Carlsson	0523-473 97	Rixövägen 13	454 93	BRÅSTAD	van.c@telia.com
Varberg	Per Callenberg	0340-422 19	Vrånvägen 21	430 10	TVÅÅKER	cal.per@telia.com
Föreningslokal:	Gamla tullhuset	070-391 04 26	Otto Torelles gata 3	432 44	VARBERG.	
Ängelholm	Lars Linde	0431-141 18	Lupingatan 9	262 62	ÄNGELHOLM	
Föreningslokal:	Flottans Män	0431-149 30.	Östergatan 89	262 00	ÄNGELHOLM.	

Vid definitiv eftersändning
återsänds försändelsen till:
FLOTTANS MÄN
Teatergatan 3,
111 48 STOCKHOLM

POSTTIDNING B

*Barkseglingar
i Karlskrona skärgård*

Foto: Ingmar Elofsson

